

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

N:r 4

April

1946.

Pris 50 öre

Foto: Gunnar Lundh.

STOCKHOLM MED OMNEJD

Inga spruckna putsytor mer om vid re-
vetering användes ARMERINGSMAT-
TAN IDEAL. Armeringsmattan Ideal
är tillverkad av prima vassrör o. galv.
trådduk o. nedbringar reparationskost-
naderna i avsevärd grad. Stockholms
Reveteringsfabrik. K. M. Johansson,
Norr tullsgat. 34, Stockholm. Tel. 33 27 05.
Tillverkar vanliga reveteringsmattor
av högsta kvalitet. Utför gipsrörings-
arbeten på entreprenad. **Begär offert!**

VART NI GÅR I VÄRLDEN

så blir vandringen lätt i skodon av

KEMBELS HANDMETOD

Butik: Drottninggatan 65

FURU- o. BJÖRK-MÖBLER

— Största urval i trevliga modeller —

A.-B. OTTO DAHLIN

Tel. 23 20 95 växel Sveavägen 62

ENGSTRÖMS

Förgyllda **PENDYLER** såväl

antika som nya

GULD - UR - HEDERSPRESENTER

10 Hamngatan 10

Tel.: 10 91 37, 20 26 00 - STOCKHOLM

DAVID FORSBERG & Co.

(Inneh. **EKENBERG & RYDBERG**)

N. Stationsg. 103. Tel. 33 52 39, 33 76 99

UTLÄNDSKA TRÄSLAG o. FANÉR

HELLSTRÖMS TOBAKSHANDEL

Sveavägen 135

Tel. 33 63 34

REKOMMENDERAS

G. ERIKSSONS EFTR.

Drottningholmsväg. 7. Tel. 50 36 94

REKOMMENDERAS

TEKNISKA AFFÄREN SKATAN

Sjukvårds- och förbandsartiklar.

Tekniska varor. Parfymer. Tvål.

Hantverkargatan 37 - Tel. 51 05 73

INGENJÖRSFIRMAN

EDWARD LARSSON & C:O

Kungsgatan 44, STOCKHOLM

Tel. 21 17 18, 21 24 23. Tel.-adr.: Larscomp.

Levererar: Transport- o. Sällanläggningar

KJOLPLISSERING

i moderna veck och mönster, märkning,
hålsöm brodering, stråveck, knapphål
och knappsplagning utföres fort och väl.
Gamla Plisséer ompressa.

Order till landsorten.

"SPECIAL" - STOCKHOLM

Tel. 10 43 71 Malmskillnadsgat. 23

MORRIS - RILEY - WOLSELEY - MG

KINDWALLS

KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN 12

VALLENTUNA CEMENTGJUTERI

tillverkar och försäljer:

Cementör, Brunnsringar, Rördelar, Träd-
gårdsurnor m. m. — Tel. Vallentuna 94

ALLT FÖR KONTORET

Carbonpapper, färgband, stenciler,
dupliceringsfärg, häftklammer, häft-
apparater, finpapper, duplicerings-
papper, pärmar m. m.

Trycksaker från eget tryckeri

TYCHO WRETMAN

Kungstensgat. 38. Tel. 31 93 55, 31 63 49.

A.-B. ARBETARNES TRYCKERI

Barnhusgatan 14 — STOCKHOLM

Tel. 10 22 76, 11 11 92 — Postg. 4739

Böcker — Tidskrifter — Blanketter

Medlemskap i statsunderstödd

SJUKKASSA

är en ekonomisk tillgång, som Ni ej kan
undvara. Skydda Eder själv och Edra
barn genom inträde i ortens

ÖSTRA SVERIGES

ERKÄNDA CENTRALSJUKKASSA

Sveavägen 61 — Stockholm

Tel. 23 09 85

IFA ETT NAMN ATT MINNAS

då det gäller porträtt- och interiörfoto-
grafering, förstoringar m. m.

Drottninggatan 114 A — STOCKHOLM

Telefon 31 19 82

Vid behov av Papperspåsar, Om-
slagspapper och Bindgarn m. m.,
vänd Eder med förtroende till

A.-B. CARL O. PALMGREN

— PÅSFABRIK & TRYCKERI —

Luntmakaregat. 79 - STOCKHOLM

Tel. 30 40 50 — 30 08 04 — 30 88 50

DET BETALAR SIG . . .

att gå till **MODE-FERM**

ULSTRAR — SWAGGERS

DRÄKTER — KAPPOR

och KLÄNNINGAR

stort urval till verkligt låga priser

MODE-FERM, Västerlångg. 62

KAFÉ FOLKE

Folkungagatan 50, Götgatan 105,

Fleminggat. 40, Smålandsgat. 2,

Slussbaren.

REKOMMENDERAS

A. LUNDBERGS TOBAKSAFFÄR

Fridhemsgatan 15

Telefon 53 60 66

REKOMMENDERAS

KAFFESTUGAN

Svartmannagatan 11—13

REKOMMENDERAS

BETALD ANNONSPLATS

BODEN

Nya Konditoriet

REKOMMENDERAS

Gott kaffe och bröd. - Tel. 2569

GUNHILD ISAKSSONS

DAMFRISERING

Tel. 1149

YRKESKICKLIG PERSONAL

alltid till Eder tjänst.

Kommanditbolaget BETONG

SANDER & C:o, Hednoret

Telefon Boden 6516

BOLLNÄS

A.-B. LARSSONS SAFTFABRIK

Hå, Bollnäs.

TILLVERKNING AV PRIMA SOCKRA-
DE BÄRSAFTER OCH LINGONSYLTA.

Etablerad 1875.

Telefon 490 15

BORÅS

AB BORÅS

BILREPARATIONER

BORÅS

Tel. 132 75.

Tel. 121 10.

BORÅS

FABRIKSNERDLÄG

DEN SVENSKA HANDLAREKÄRENS

FÖRNÄMSTA INKÖPSKÄLLA

GYNNA ANNONSÖRERNA!

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

APRIL 1946

Utkommer en
gång i månaden
9:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
A. E. GILLBERG

Kocksgatan 15, Stockholm
Tel. 41 39 99 o. 44 40 40 (Växel) Postgiro 95 00 11

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

Visst glädes
vårt hjärta ...

Blir det åter en vår, en uppståndelsens helg?
Ja, allt mörkt har blott makt till en tid.
Det blir duniga knoppar på vide och sälg,
och visst glädes vårt hjärta därvid.
Såg du skepp, som bestänkta av ishavens skum
löpte in i en blommande hamn?
Såg du barn, som sprang ut ur ett vintermörkt rum
att ta solen och sommarn i famn?

Se, vår tro och förväntan att mörker och nöd
har en gräns, som för evigt består,
den är vida förmer än vårt dagliga bröd,
den är fröt, som förväntar sin vår.
Endast delvis förverkligas längtan och hopp,
allt är invigt åt oro och strid.
Men i sydsläntens solsken går sälgen i knopp
och visst glädes vårt hjärta därvid.

NILS-MAGNUS FOLCKE.

Är invalidpensionens behovsprövning oundviklig?

Det av Socialvårdskommittén framlagda betänkandet med förslag till lag om folkpensionering ventileras ingående av statsrådet Möller i en brett och mycket instruktivt upplagd artikel om de planerade socialreformerna, publicerad i socialdemokratiska partiets tidskrift Tiden, nr 2.

Efter en inledning behandlande socialpolitikens mål och en utredning av begreppet existensminimum, där statsrådet förklarar sig icke tro på statistiken, konstaterar författaren att det nu på socialministerens bord ligger vad man skulle kunna kalla huvudförslagen till den socialpolitiska nydaningen. Deras genomförande skulle innebära att man reser de fyra främst bärande pelarna i en reformerad sociallagstiftning. Och dessa äro: 1) folkpensioneringen, 2) den obligatoriska sjukförsäkringen, 3) barnbidragen samt 4) den utbyggda allmänna bostadspolitiken. Av dessa är det nr 1 som vi här skola gå in på.

Som tidigare i Status meddelats, rör sig Socialvårds-kommittén i sitt förslag med tre olika alternativ, där grundpensionen för I uppgår till 200:— kr., för II till 600:— och för III satts till en allmän ålderspension på 1,000:— kr. Då i alla tre fallen detta sistnämnda belopp skall utgöra pensionens summa för ortsgrupp 1 betyder detta, att skillnaden mellan grundpensionen och 1,000:— kr. göres till föremål för behovsprövning och alltså att enl. alt. III ingen sådan skall behöva förekomma. Men detta gäller bara ålderspensionen. För invalidpensionärerna föreslås enl. samtliga alternativ behovsprövning för allt utom en grundpension av 200:— kr. Anledningen härtill är, framhåller kommittén, att den föreslagna ökningen av pensionsförmåner med sannolikhet kommer att medföra att antalet invalidpensionssökande stegras, varigenom det skulle bli nödvändigt med en noggrann prövning både av det ekonomiska behovet, invaliditetsgraden och varaktigheten av densamma.

Det är dock icke bara inom invalidpensionärernas led (De lungsjukas Riksförbund hävdar i sitt yttrande till Kungl. Maj:t över betänkandet önskvärdheten av att invalidpensionen i vad det gäller grundbeloppet ställes i paritet med ålderspensionen, oavsett vilket alternativ som blir gällande) man anser en sådan behovsprövning mindre önskvärd. Statsrådet Möller framhåller själv:

"En mycket stor nackdel med behovsprövningen inom folkpensioneringen är av moralisk art. Den som skall uppgiva sina inkomster frestas naturligt

nog att uppskatta dem så lågt som möjligt för att slippa avdrag på pensionen. Om man fastställer det avdragsfria beloppet till 400 kronors egen inkomst kommer det stora flertalet som befinner sig ett eller annat hundratal kronor över den fatala gränsen att ge en falsk inkomstdeklaration i hopp att erhålla full pension. Detta är en av de otrevligaste konsekvenserna av behovsprövningen. Det finns andra, framför allt hotet att den gamle får sin pension minskad om hans arbetsförmåga är relativt betydande, om hans arbetsförtjänster är relativt goda. Med förbättringen av folkhälsan kommer sannolikt fler och fler åldringar att förbli ganska arbetsföra ett gott stycke efter de fyllda 67 åren."

Statsrådet gör sig, som synes, inga större illusioner beträffande den svenska ärligheten utan ser saken mycket realistiskt. Samma förhållande måste ju också tänkas bli fallet om en invalidpensionär når sådan förbättring av sin hälsa att han kan börja skaffa sig inkomster av eget arbete.

I följande stycke avslöjar socialministern att han måhända nödgas uppge sitt motstånd mot behovsprövningen.

"Likväl är det möjligt att man till slut måste svälja alla de olägenheter och otrevligheter som en inkomstprövning medför med hänsyn till det statsfinansiella läget. Slutgiltigt kan man icke bedöma detta delikata spörsmål förrän det föreligger en klarare överblick över hela det stora reformprogrammets väntade kostnader."

Efter att sedan ha uppehållit sig vid kostnaderna för genomförandet av Socialvårds-kommitténs förslag och därvid konstaterat att den genomsnittliga ökningen från det belopp pensionärerna erhålla budgetåret 1946/47 rör sig om högst 50 %, nämner statsrådet att kommittén förutsätter en ökning av antalet invalidpensionärer från 140,000 till 250,000, vilken siffra han finner "icke resonabel", då den utgör en ökning med 79 %. Samt fortsätter — redan klart inne på tankegången och behovsprövningens nödvändighet:

"Vad som i varje fall kan diskuteras är om grundpension över huvud är behövlig, då det gäller förtidspensionärer. Den medellöse-invaliden kan få precis samma belopp i pension, vare sig denna är uppdelad i grundpension och tilläggs-pension eller om det hela kallas invalidpension helt enkelt. Ingen vill ställa de medellöse invaliderna

DE LUNGSJUKA BEHÖVA EGEN OMBUDSMAN,

rubricerar Västgöta Korrespondenten en stort uppslagen artikel å första sidan och framhåller efter att ha konstaterat, att livet numera ingalunda behöver te sig hopplöst för den som råkat ut för en så pass allvarlig sjukdom som tuberkulos tack vare de omfattande åtgärder av sjukdomshävande och socialvårdande art som här i landet vidtagits, att en ombudsman, tillsatt av de lungsjukas egna organisationer men gärna med verksamt stöd från det allmännas sida, skulle ha till uppgift att redan från början göra sig underrättad om tbc-patientens behov av råd, hjälp och stöd för att bemästra de sociala problem, som ofta uppkomma i samband med den iråkade sjukdomen. Denne ombudsman skulle i fortsättningen bli den till vilken patienten — och småningom konvalescenten — kunde vända sig för att få hjälp med hänvändelser till olika sociala instanser såsom fattigvård, pensionsnämnder, pensionsstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, arbetsberedningkontor, arbetsgivare, hyresvärdar m. fl. och just genom att ombudsmannen har enbart de lungsjukas problem att syssla med och deras intressen att tillvarataga kunde effektiviteten bli desto större.

Allt synpunkter av just den art De Lungsjukas Riksförbund alltid förfäktat och som man bara är tacksam för att få spridda i så vida kretsar som möjligt.

*

Svenska Dagbladet publicerade nyligen en stort uppslagen artikel vari berättades att en fransk vetenskapsman, professorn vid MontPELLIERS universitet Charles Hollande, i en viss svampart — Clitocybe gisantéa, identisk med den även i Sverige allmänna Stora trattskevlingen — funnit en produkt, clitocybin, med förmåga att hindra vidare utveckling av tbc-baciller

och som möjligen även är i stånd att döda dem. En rad experiment med det nya medlet har gjorts med marsvin, vilka injicerats med tbc-baciller och sedan behandlats med clitocybin och detta med högintressanta resultat. Under alla omständigheter har bacillhårdarna begränsats och i flera fall förefaller de att ha förintats.

— Vad jag emellertid vill understryka, framhåller professor Hollande för Svenska Dagbladets korrespondent, är att detta är ett stort löfte som uppenbarar sig — men tillsvidare endast ett löfte. Vi måste gå fram försiktigt och steg för steg. Förutom mina medarbetare här i Montpellier hjälper mig professorer i Paris, Bryssel och Grenoble på olika sätt. Men vi äro ännu inte framme vid det stadium då clitocybinet kan prövas på människor. Efter marsvinen är det meningen att experimentera på oxar. Sedan bör vi vara beredda att försöka oss på lungsjuka människor. Detta är ingenting som kan ske vare sig i morgon eller övermorgon. Jag vet inte hur länge det kan dröja, men vi spara inga krafter för att nå det sista och avgörande experimentstadiet.

Med anledning av Svenska Dagbladets artikel hade Expressen samma dag en intervju med sekreteraren i Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos, med. dr John Lundquist, som därvid framhöll följande synpunkter.

Synd att invagga de sjuka i förhoppningar som ej infrias

— Jag har läst artikeln och jag måste säga att den ger väldigt litet utöver vad man förut vet, nämligen att försök görs över hela världen att få fram ett effektivt räddande medel för de tuberkulossjuka.

Det ämne som den franske vetenskapsmannen fått fram, är uppenbarligen en motsvarighet på sitt område till pencillinet, enligt de förhoppningar som knutits till upptäckten. Det vore ju roligt om man vore på väg att lyckas. Men man får av redogörelsen inte ens veta hur djurförsöken utfallit och då är det så mycket svårare att veta något när det gäller människor. Jag tror att man inte får ställa förhoppningarna alltför höga. Det är synd om de tbc-sjuka att invagga dem i förhoppningar om en hjälp, som i verkligheten inte hjälper dem.

i sämre ekonomiskt läge än åldringarna, men den invalid, som utestängs från tilläggspension på grund av egna inkomster, tillräckliga för hans försörjning, behöver icke erhålla de 200 kronorna i grundpension heller. De 200 kronorna i grundpension skulle enligt principerna för förslaget tillfalla varje svensk, som lyckas skaffa ett läkarintyg på varaktig oförmåga till arbete, oavsett om han har behov av pengarna eller ej. Det är möjligt att en justering av socialvårdskommitténs förslag på denna punkt kan leda till avsevärda besparingar för staten."

Tydligt är att även de som tidigare deklarerat avgjort motstånd mot behovsprövningen av pensionsmedlen, icke äro helt obenägna att ändra ståndpunkt om det finansiella läget så skulle kräva. Då man dessutom kan förvänta att riksdagen icke ställer sig avvisande till en linje som förfäktas av både social- och finansministern — och därmed av det största partiet — är det lugnast att icke invagga sig i för ljusa förhoppningar om en invalidpension utan rigorös behovsprövning. Frågan är dock ännu icke avgjord och vi få säkerligen tillfälle återkomma.

A. E. G.

från FÖRBUNDSARBETET

FLITIGA FLISARE FÅ FRI FRITIDSFÖRSTRÖELSE

Föreningen för Lungsjuka i Stockholm (Flis), höll torsdagen den 14 mars sitt årsmöte i HSB-salen, Fleminggatan 41, Sthlm.

Föreningens ordförande, Hugo Karlquist, höll ett kort anförande om den senaste sociala utvecklingen. Ordföranden poängterade även sin glädje över att medlemmarna nu i större utsträckning besökte föreningens exp. för att med styrelsen diskutera sina sociala och interna problem som man också lyckats komma till rätta med på ett utmärkt sätt i de flesta fall.

Ur den digra verksamhetsberättelsen må följande anföras.

Under studiesäsongen 1 april 1944—31 mars 1945 har följande cirkular varit i arbete: maskinskrivning, organisationskunskap, socialvårdskurs, deklarationskurs och sycirkel med tillsammans 71 stycken deltagare, dessutom har föreningen bidragit med kostnaden för kurser i enskilda studier i stenografi, engelska språket, Tekniska Handelsskolan, teckning- och färglära, vävning, bokbinderi och studier till mekaniker, ritare och ritingenjör för tillsammans 11 medlemmar.

Utbetalda studiebidrag under verksamhetsåret uppgår till kr. 1,378:10.

Medlemmarna har i föreningens lokaler haft tillfälle till fritidssysselsättning med bl. a. skomakeri, snickeri, bokbinderi och sömnad där de kvinnliga medlemmarna haft hjälp med tillskärning och provning av en kunnig medlem.

Som en förenande länk och för skapande av en bättre kontakt medlemmarna emellan har FLIS startat ett medlemsblad vilket under året utkommit med fyra nummer.

Sedan man beviljat styrelsen och olika kommittéer ansvarsfrihet satte man i gång med val och i de flesta fall blev det omval.

Styrelsen fick följande sammansättning:

Ordf.: Hugo Karlquist, kassör: Per Johansson, sekr.: Elof Eklund samt övriga ledamöter: Lilly Johannisson, Stig Sandberg, Sven Sandin och Bertil Nyquist.

Medlemmarna bereddes sedan en stunds underhållning av FLIS eget amatörgång, som livligt uppskattades.

För dansmusiken svarade Runnebjers kvartett till allas belåtenhet.

HELT OMVAL I ÖSTGÖTAFÖRENINGEN

De Lungsjukas Förening i Östergötland höll söndagen den 24 februari årsmöte på Östgöta Gille under ordförandeskap av Sigurd Johnston. Mötet var trots snöstorm talrikt besökt. Års- och revisionsberättelser föredrogs och såväl förenings- som lotteristyrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet.

Föreningens räkenskaper har balanserat på kr. 44.010:—, med en behållning vid årets slut på 15.502 kr. Under året har till medellösa medlemmar utbetalats 25.470 kr. Lotteriets rä-

kenskaper balanserar på 51.656 kr., med en nettobehållning på 16.493 kr.

Medlemsantalet var vid årets slut 693. Styrelsen har bestått av: Ture Nilsson, ordf., Harry Oscarsson, sekr., Fritz Emelson, kassör, Sigurd Johnston, Gösta Andersson, Rut Hansson och Ingeborg Fristedt. Revisorer: landskontoristen Zeppi von Heidenberg, förordnad av magistraten i Linköping, samt Gustav Dahlstedt och Ernst Björklund. Såväl styrelse som revisorer omvaldes enhälligt. Till föreningens ombud vid De Lungsjukas Riksförbunds årsmöte valdes ordf. Ture Nilsson.

Efter förhandlingarnas slut överlämnades ordet till förbundsordföranden Erik Frithiof, som i ett anslående anförande redogjorde för förbundets bildande och vad det utträttat i olika avseenden. Föredraget åtföljdes av en kraftig applåd, varefter man satte igång med kaffedrickning och sång till luta av Erik Berglund.

UPPSALA LÄNS KONVALESCENTFÖRENING

har haft årsmöte i Uppsala under ledning av landstingsman David Eklöf, Skutskär och besökt av ett hundratal medlemmar.

Av styrelsens verksamhetsberättelse framgick att medlemsantalet ökat under året med 125, för att vid årsslutet uppgå till 680. Inkomster och utgifter ha balanserat på en summa av 9.764:17 kr. I studiebidrag och till behövande medlemmar ha utdelats kr. 6.053:70. Insamlingsverksamheten, som under året helt centraliserats och drivits gemensamt med patientföreningarna på länets sanatorier, gav ett mycket gott resultat. Rådfrågningar i sociala spörsmål ha i stort antal behandlats av styrelsen och många hänvändelser till kommunerna i länet ha gjorts till förmån för behövande patienter och konvalescenter.

Till ordförande för 1946 omvaldes hr Sven Lindberg, Skutskär. Övriga styrelseledamöter blevo: Henry Engberg, Skutskär, Ulla Karlsson, Inge Stenberg och Åke Lundvall, Uppsala. Karl Söderholm, Söderfors samt Olle Pettersson, Tierp. Suppleanter blevo: Märta Eriksson, Enköping och Gunnar Andersson, Uppsala. Till revisorer omvaldes Bertil Carlberg och G Forsström, Uppsala med Åke Olofsson och E. Törnkvist, Uppsala, som ersättare.

Till ordf. i sektionstyrelserna valdes: för Tierp: Petrus Eriksson, för Söderfors: Karl Söderholm, för Skutskär: Sven Lindberg, för Örbyhus och Tobo: Asta Lindkvist samt för Enköping: Märta Eriksson.

På förslag av styrelsen beslutade årsmötet att lämna ekonomiskt stöd för tillsättandet av en ombudsman för verksamhet bland föreningarna inom Kopparbergs, Gävleborgs, Västmanlands och Uppsala län.

CENTRALFÖRENING BILDAD I HALLAND

Hallands läns förening för tbc-konvalescenter har hållit årsmöte på Witan i Falkenberg under ordförandeskap av ombudsman Holger Noord, Falkenberg.

Av verksamhetsberättelsen framgick:
att medlemsantalet under året stegrats till 320,
att länsstyrelsen tillsatt en socialkurator, som effektivt hjälper de lungsjuka konvalescenterna i länet och bl. a. lyckats skaffa lämpligt arbete åt ett flertal,
att föreningen arrangerat ett stort antal upplysningsmöten rörande tuberkulosfrågan,
att varbergssektionen ordnat en mycket lyckad socialvårdskonferens (tidigare refererad i Status),
att föreningen haft en representant med i förbundets stora Bommersvikskurs,

att av föreningens medlemmar under 1945 såldes 11,300 ex. Status och togs 115 helårsprenumeranter och att detta resultat var det bästa som uppnåddes under rikstävlingen.

Årsmötet behandlade den aktuella frågan om bildande av en Centralförening för länet och beslutade, efter en ingående diskussion, att en sådan skulle komma till stånd. Centralorganisationens namn blir: Hallands Lungsjukas Centralförening och den kommer att bestå av patientföreningarna vid Fagereds och Spenshults sanatorier samt av de fyra tidigare sektionerna i Hallands-föreningen, vilka därmed ombildas till självständiga föreningar.

Till styrelse för Centralföreningens valdes: Åke Andersson, Varberg, ordf. (efter John Höög, som av sagt sig), Per Carlsson, Halmstad, kassör Annie Pettersson, Varberg, sek., Nils Kristensson, Kullavik och Gunnar Johansson, Falkenberg. I styrelsen ingår vidare en representant för vardera av de båda patientföreningarna.

Till revisorer valdes: John Nord, Falkenberg och Torsten Pettersson, Halmstad samt till överrevisor, överläkaren dr Victor Steffen, Fagered.

Till ombud vid riksförbundsmötet valdes Åke Andersson, Varberg.

Styrelsen fick i uppdrag att under kommande året kraftigt arbeta för omskolning och studieverksamhet. Vidare uppdrogs åt styrelsen att undersöka möjligheterna för ett provisoriskt ordnande av konvalescenthemsfrågan till dess landsting och kommunala myndigheter finna en lösning i denna vitala angelägenhet. Årsmötet gjorde även ett uttalande i saken avsett att tillställas landstingets förvaltningsutskott och utmynnande i en hemställan att beakta detta problem.

Efer förhandlingarnas slut följde ett animerat samkväm.

ORDFÖRANDESKIFTE I STOCKHOLMS LÄN

Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening, som nu avslutat sitt första verksamhetsår, höll söndagen den 17 mars årsmöte i Klara Folkets Hus i Stockholm. Den nu allmänna sjukligheten härjar svårt bland medlemmarna och mest därför hade endast ett femtiotal medlemmar mött upp till årsmötet. Sedan föreningens ordförande från starten, Bertil Forsström, hälsat välkommen höll han en kort parentation över de tjugutvå medlemmar, som under året skördats av liemannen och mötet samlades i en tyst minut till hyllandet av deras minne. Till ordförande för årsmötet valdes därefter red. A. E. Gillberg.

Ur den digra verksamhetsberättelsen kan anföras: att medlemsantalet, som redan vid starten kom upp i den aktningensvärda siffran av 218, under året ökat med 174 och alltså f. n. uppgår till 370;

att föreningen under året hållit fyra kvartalsmöten, alla i samma lokal som årsmötet, samt dessutom ett par festliga underhållningsaftnar;

att styrelsen samlats till 11 protokollförda sammanträden; att vid föreningens första kvartalsmöte hölls föredrag av stadsläkaren i Solna, dr Tage Lindö, om de lungsjukas problem efter sanatorievistelsen och av förbundsordf. Erik Frithiof, om förbundets uppgifter och arbete;

att även inspektör Eriksson i Stockholms stads Arbetsförmedling vid ett kvartalsmöte hållit ett uppskattat föredrag om de partiellt arbetslösa problem och arbetsförmedlingens uppgifter;

att länsföreningen nu har fem sektioner: "Sako" för Sundbyberg, Solna och Spånga, samt vidare i Sigtuna, Södertälje, Huddinge och Nacka;

att Stockholms läns Landsting efter ansökan beviljat föreningen ett anslag på 2,000:— kr. till verksamheten samt att föreningens medlemmar under året försålt förbundsorganet Status till ett antal av 8,094 exemplar.

Föreningens inkomster och utgifter balanserar på en summa av kr. 10,140:50, med en vinst av kr. 4,078:45. I understöd och studiehjälp ha under året utbetalats kr. 4,422:— och av årets vinst har 1,000:— kr. reserverats för hjälp till omskolning och studier.

Sedan den avgående styrelsen beviljats full och tacksam ansvarsfrihet för årets förvaltning skred man till val. Ordförande för kommande år blev Adrian Carlsson, Sako (efter Bertil Forsström, som bestämt av sagt sig återval) och styrelsen i övrigt består av Bengt Ericson, Rönninge och Viola Pettersson, Nacka (omval) samt Sven Tjäderqlou, Sako, Hilbert Svensson, Södertälje, Siri Olsson, Segeltorp och Kurt Lundberg, Sako. Suppleanter blevo: Tage Dennerstedt, Danderyd, Margareta Wiegandt, Rönninge, Ebba Andersson, Enebyberg och Sven Johansson, Stuvsta. Till revisorer valdes: Arthur Öfverstedt, Sako och Gustaf E. Ohlsson, Nacka med Lennart Danielsson, Sako och Aina Lundh, Södertälje, som ersättare. Till föreningens representant vid riksförbundsmötet utsågs Adrian Carlsson med Sven Tjäderqlou som ersättare och till representanter i kommande insamlings arbetsråd valdes hrr Carlsson, Tjäderqlou och Hilbert Svensson.

Efter förhandlingarna följde ett underhållningsprogram med frågesporttävling (vunnen av Sako), sång av fröken Aina Westin, musik av Åke Sandins trio samt uppträdande av "den store hattmakaren" Kåge Sigurth, allt livligt uppskattat — desto mer som samtliga kostnadsfritt ställ sig ill förfogande.

— ★ —

DEN PARTIELLA ARBETSKRAFTEN MÅSTE TILLVARATAGAS

SOCIAL-MEDICINSK TIDSKRIFT har på sin rundfråga rörande de viktigaste social-medicinska reformerna fått många utomordentligt intressanta och givande svar med massor av goda uppslag. Vi tillåta oss citera dr Gösta Hedin, centralsdispensärläkare i Skellefteå.

"Vår generation står mitt uppe i en social revolution, mycket är redan uträttat och då man söker efter vad som närmast ropar på sin lösning, bli buden flera.

Två problem synas mig fundamentala för vårt samhälle och dess bestånd. För det första måste samhällets alla krafter inriktas på *tillvaratagandet av den partiella arbetskraften* genom omskolning och dess inrangerande i samhällslivet. Vad beträffar de tuberkulösa har det redan gjorts utredningar i saken och man har redan i mindre skala sökt sätta i gång. Det är påfallande att de friska i samhället ofta ställa sig fullständigt oförstående, då det gäller att bereda den partiellt arbetsduglige arbete.

För det andra *måste bostadsproblemet lösas*. Familjen är samhällets grundval. Lösningen måste således skapa sådana bostäder att en familj ej endast äter och sover i bostaden. Den måste även medgiva möjlighet för de olika medlemmarna att erhålla vila och lugn vid såväl hemarbete som under fritiden. Barnen böra ej på grund av bristande utrymme tvingas ut från hemmet, från föräldrarna. Genom uppfostran i hemmet vinnes goda medborgare. Frihet under ansvar".

Ester Sjöblom:

GRAMMOFONEN

När föräldrarna dött blev den tjugofemåriga Kalle, yngste sonen, ensam i stugan. Han gick där, vände och vred på sig och var alldeles rådvill.

Kalle hade i hela sitt liv gått hemma. Han kunde inte ha något riktigt arbete utan hjälpte till med småsysslorna nere vid herrgården.

Modern hade alltid hållit honom om ryggen och försvarat honom på det hårdnackade sätt mödrar ofta gör med misslyckade ungar. Men Kalle var som de flesta dumma människor både obotlig, inbilsk och fåfäng.

I flera år hade han lagt ut sina krokare för Stina, inspektorns husa, utan att ha haft den ringaste framgång. Stina var nämligen vacker som en dag och bara tjugo år. Hon hade friare på vart finger och behövde minsann inte hålla tillgodo med byns fulaste karl.

Kalle gav emellertid inte tappt i första taget. Han lade ner all sin energi på denna olyckliga kärlekshistoria. Bestormade Stina med böner, uppvaktade henne vid alla möjliga och omöjliga tillfällen. Och när ingenting annat hjälpte spionerade han på henne. Men allt var förgäves. Stina var och förblev kall som en fisk. Och när Kalle en gång på försök knep henne i sidan blev hon på allvar förargad och fräste:

— Hut drummel!

Riktigt hopplös blev situationen först när Oskar, rättarens son, kom på besök. Oskar hade anställning i Stockholm och han riktigt ormtjusade Stina med sina fina stadsmaner. De hängde ihop som ler och långhalm. Och när Oskar äntligen återvände till huvudstaden måtte han ha fått något löfte av Stina. Ty nu syntes hon inte längre så mycket ute bland ungdomen. Hon gick mest för sig själv och log, hemlighetsfullt och inåtvänt.

Kalle räknade över sina tillgångar och beslöt att göra ett motdrag. När allt kom omkring var han minsann ingen fattig-lapp. Stugan med jordbiten var hans, gris och höns ägde han. Och en gång när han letat bland faderns efterlämnade grejor, hade han hittat ett kuvert med pengar. Närmare tusen kronor i tior och femmor. Det hettade ända ut i fingerspetsarna av det underbara fyndet. Han nämnde ingenting åt syskonen vid begravningen. Det tillhörde bara honom. Han hade ju hittat pengarna.

Kalle bestämde sig nu för en tripp till huvudstaden. En av grannkvinnorna skulle sköta djuren under hans bortovaro. Ingen visste något om resans ändamål. Och det var bara bra. Folk kunde gärna få undra.

— — —

Efter fyra dygn kom han tillbaka, lastad med paket. En och annan mötande försökte nog pressa sanningen ur honom. Men Kalle bara log försmädligt.

Nästa kväll ställde han till ett hejdundrande kafferep. Han inbjöd allt gårdsofolket. Var och en var så hjärtligt välkommen.

Och de kom nästan allesammans. Många gick väl mest av nyfikenhet, ty Gammel-Antons yngste pojke hade då alltid varit en riktig tosing. Vad i alla tider kunde han nu ha hittat på för något? Och förresten smakade det ju inte alls illa med en kopp kaffe på kvällskvisten.

Kalle stod på trappan och tog emot i en blå — ja, vad i himmelens namn var det nu han hade på sig?

En skjorta förstås. Det var ju i och för sig inte så märkvärdigt. Men det som omslöt Kalles sluttande axlar och spinkiga armar var sannerligen inte en skjorta i största allmänhet. Den var av finaste siden. Blått, lent, ljuvligt siden.

Kvinnfolken måste fram och stryka över tyget med sina grova fingrar. Deras egna karlar hade skjortor av bomull — eller perkal, om det skulle vara riktigt fint. Men siden till ett sådant plagg! Det kunde väl knappast vara riktigt anständigt att skruda en karl så...

Men avundsjukan stack samtidigt upp huvudet. Den som hade så fina saker kanske också ägde något annat. Liksom för att trösta sig själv sade den magra Elin Karlsson:

— Du ska se, att den inte går att tvätta.

Alla kvinnorna bröt ut i ojanen. Tänk att kasta bort så mycket pengar till ingen världens nytta.

Inne i rummet stod kaffebordet med många sorters bröd och kakor. En knippa syrener i en kopparkruka sände sin sötaktiga doft genom luften.

Kalle gick omkring bland sina gäster, trugade och såg hemlighetsfull ut. När tretåren var drucken och gummorna började släta ut sina förkläden försvann han ut i köket.

Han blev borta en god stund, och man hade redan börjat vrida sig otåligt på stolarna när han äntligen kom tillbaka med något stort och brunt under armen. Det gick ett sus genom rummet.

— En grammofon — en grammofon!

Litet var hade väl sett sådana apparater förr. Om inte annat så vid de sällsynta stadsresorna. Men att äga en själv! Nej, så långt hade aldrig ens deras vildaste fantasier sträckt sig. Sådant var bara för fint folk.

Men Kalle hade gjort slag i saken. Han var en tusan till karl. Bestämt hade de helt och hållet misskänt honom.

(Forts. å sid. 29)

Emil Hagström:

Min gamla rosiga tapet

Man sitter på sin kammare och ser en flik av den köldgröna himlen, ser hur snön gnistrar på granarna mitt över vägen. Det är vinter och dött och stilla därute i skogen. Men vad bryr sig minnet om den saken. Om det vill leka mig en sommar, så gör det som det vill.

Det kommer tassande över golvet, sätter sig på bordskanten och småpratar. Rakt som en liten trollkarl är det. Visar på min gamla tapet med de urblekta rosorna.

— Ser du, säger det och ler så underfundigt. Ser du där och där.

Och jag ser och minns.

På min tapet ser jag sommar och blånande granåsar, skyar som vita drar fram över byn, stigen som ringlar mellan grästuvorna ned mot bäcken. Någonstans hör man en lie brynas, en skälla klingar i skogen. Och bäcken sorlar. Göken hör man långt bort i skogen, där kuttrar väl även skogsduvan mjukt och klagande. Men som man går framåt den varma mjuka stigen, försvinna alla andra ljud utom bäckens sorl. Det liksom suger upp allt annat. Man är fången i det. Och det har man ingenting emot. Det låter så rart och underfullt, som berättade bäcken just något vackert, något som är mer än det vanda och enkla i byn.

Det kanske även ungdom tycker, då hon ibland stjälar sig en stund på en mossig sten under de gamla alarna. Hon har sin virkning eller sömndad med sig. Man får inte vara överksam ens när man vilar. Men det är så vilsamt och tryggt på det här stället, tycker hon. Svält och skönt även. Så helt olika det varma, kvava köket, där hon stått hela dagen med mat och disk och allt sådant som är det vanda.

Gick man fram till spången, kunde man se de runda, slipade stenarna med grön mossa, som genom draget rörde helt sakta fram och åter. Som andedrag, eller liv på något oförklarligt sätt. Det fanns edor och spakvatten med gröna bladvalv över, och där kunde man se kvicka skraddare kila av och an på sina långa ben. Där var vattnet klart och ändå dunkelt, speglade blad och buskar och blommor, så att man såg en tavla upp och ned om man tittade efter riktigt noga. Vid stränderna växte älggräs med sina vita, starkt doftande blommor och över ången och bäcken skimrade dagen lång de mest granna

sländor. De flög ibland blixtnabbt in mellan träden, kom tillbaka och stod stilla i luften, dök ned mot vattnet och gjorde den bästa flyguppvisning man kunde önska. Det fanns även mycket annat vid bäcken. Man upphörde aldrig att förvåna sig. Den var en lustig lekkamrat för barnen. Men den var som vänligast då man kom ensam, då inga gälla röster skar sönder det stilla sorlet, som liknade stillsamma röster.

Men den var inte endast till för att glädja barn och ungdom. Den gjorde även ett riktigt dagsverke. Efter stranden fanns här och var bykgrytor och klappbryggor. Där hade byns kvinnor sina luftiga tvättstugor med himlen som tak. För all del, det kunde nog vara bra ur en del synpunkter. Men då det blev kallt om hösten och på vintern, var det nog inte enbart behagligt att stå där vid baljan eller ligga och skölja och klappa kläderna på den isiga bryggan. Men bäcken var bra att ha i alla fall. Den underlättade arbetet. Bäcken kunde man inte säga något annat än gott om.

Till bäcken kom fåglarna och badade under varma sommar dagar. De satte sig i någon fördjupning i de glattsipade stenarna, burrade upp fjädrarna och levde om så att det stänkte vida omkring. Sedan flög de upp och satte sig på

någon solig gren att torka fjädrarna. Även de gillade bäcken. Annat var inte att vänta.

Då våren kom igen efter den långa gråvintern, då muntra rännilar vaknade i alla backar och snår och solen värmdes rart vid söderväggen där hemma, då kom bäckens stora tid, då blev den bullrande och storkaxig, ingenting för barn att leka med. Då blev den anställd i Flottningsföreningen, blev kamrat med flottarna. Kaffeeldarna tändes efter dess stränder, karlar i stövlar och slokhattar vankade av och an med sina båtshakar, tog ett tag där det behövdes, då någon stock inte tycktes vara villig att följa bäckfåran, som var dess bestämda väg mot storån och sedan sorteringsverket och fakrikskokarn eller sågramen, Ingen stor flottled var bäcken, men nog var det frågan om några tusen timmer. Propsen var det inte värt att räkna.

När flottningen skulle börja, dämde man upp bäcken vid Källsjön. Detta var vårens stora händelse för byns ungar och katter. Då kunde man fiska med bara händerna. Och katterna för sin del satt vid vattenhålen och passade. Kvickt som tanken stack de ner tassens i vattnet och upp flög en fisk. Det slog aldrig fel. Men då man åter släppte på vattnet var det bäst hålla sig ur vägen. Medan man hållit dammluckorna stängda, hade bäcken blivit otålig och vild. Den dånade och sprutade sitt grågula vårvatten högt uppåt stränderna, och timret kom störtande så att jordkokor och stenar rök omkring stockarna.

Men ibland tredskades bäcken och tyckte, att den kunde visa flottarna, vem det var som bestämde farten. Den kilade fast någon stock mellan ett par stenar eller under en trädrot, och det var nättopp det värsta som kunnat inträffa. Stocken satte sig på tvären, nya stockar kom ideligen dansande utför bäcken, satte sig fast, rätt upp eller hur som helst åt alla håll. Det blev en bröt som inte var lätt att lossa. Inte lång stund tog det för bäcken att på detta sätt ställa till förtret och sinka arbetet. Lång tid tog det att få flottleden klar igen.

Flottarna kände dock till bäckens opålitlighet. Därför hade de satt ut flaggposter efter stränderna, gamlingar och barn som hade till uppgift att hålla ögonen öppna och varsko om det blev bröt. I sådant fall hade man bara att hissa en flaggtrasa på sin stång, vilket observerades av flaggposterna både uppåt och nedåt bäcken. På detta enkla sätt fick flottarna genast reda på om det blev bröt i flottdraget, jämväl att man inte skulle släppa på mer timmer uppe i sjön. Man kunde inrikta sig på att få flottleden klar, innan det kostade alltför mycket svett och möda. Nå, svettigt och arbetsamt hade nog flottarna i alla fall. De sparade sig inte. Det var också starka och seniga karlar. Kvicka även, då det behövdes. Och det behövdes ofta. Men då flottningen för året var avslutad, ordnade man dans på någon loge i byn. Då dansade man till sena natten eller morron, och det blev både hambo och gammelvåls så det hördes lång väg. Flottarna stampade rejält i logtiljorna. Trångt var det på logen och skumt. Och ibland kunde det hända, att man inte kom riktigt överens i skumrasket. Då sprang man ut på backen och gjorde upp. Blodet droppade ned på den spädgröna gräsvalen. Sådant hörde till ordningen. Ingen fäste större avseende vid det. Kanske också slagskamparna i nästa stund var sams igen och tog sig en styrketår tillsammans. Deras strupar guppade upp och ned. Litern blänkte i det dunkla nattljuset.

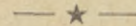
Men de unga, de gick sina egna vägar och stigar. Två och två gick de ned mot alsnären vid bäcken. Där var det stillsamt och lätt att säga vad man ville ha fram. Liksom enkom för ungfolk och fästfolk. Och då ungdomarna vandrade på stigen mellan alarna eller satt och drömde så smått på mossiga

stenar eller de mjuka ristuvorna, då talade bäcken särskilt stillsamt och rart, och då tyckte de unga att livet inte kunde vara så grymt och obarmhärtigt i alla fall. Framtiden blev ljus och vacker. Om man också var fattig och endast hade sina grova arbetsnåvar att lita sig till.

Även den vackraste sommar tar slut en gång. Det blir höst och gråväder. Snart nog kommer även gubben Vinter. Han sopar och snor med snökvasten och allt vänt och vackert i markerna somnar eller fryser bort. Bäcken blir allt mer tystlåten, för att slutligen ligga alldeles stum och stilla under is och snö.

Men den glömde oss inte i alla fall, vår snälle kamrat. Även sedan snön och isen gömt den, kom den ihåg oss, visste att vi minsann inte hade många glädjeämnena.

Mitt i byn bildade bäcken en liten damm, och då isen blivit tillräckligt stark, fick man bråttom att leta fram skovlar och kvastar. Snart nog låg dammen spegelblank och vänligt inbjudande till kana och skridsko. Och under de kalla, klara vinterkvällarna speglade dammens is alla himlens stjärneljus, vår Herres egen illumination. Någon annan hade vi inte i byn. Någon annan behövde man inte heller, ty den var lika grann som nu i kväll, då jag går ut från min kammare för att ta en promenad före sängdags. Sedan den lilla filuren, som vi kallar Minnet, suttit på min skrivbordskant och trollat fram både den ena och andra på min gamla, rosiga tapet.

Nackas husmödrar tbc-undersökas. Efter hemställan av Nacka socialdemokratiska kvinnoklubb ha de kommunala myndigheterna tagit upp frågan om tbc-undersökning av husmödrarna i kommunen. En tremannakommitté hade haft frågan under utredning vars resultat framlades vid kommunalfullmäktigesammanträde. Kommitténs förslag gick ut på undersökning distriktvis, vilken beräknades ta ungefär en månad. Kommunalnämnden tillstyrkte ett anslag på kr. 4,000 för ändamålet. Efter debatt, varvid bl. a. framhölls att undersökningen borde utsträckas att gälla alla personer över skolåldern, enades man om ett förslag av hr Oscar Hallbeck, i enlighet med vilket kommunalfullmäktige beslutade anslå 10,000 kronor till tbc-undersökning och att kommunalnämnden skulle bestämma dess omfattning.

Fyra småpojkar stulo 27 insamlingsbössor. En lika sorglig som upprörande stöldhistoria har avslöjats av kriminalpolisen i Hälsingborg. Fyra pojkar i åldern 10—12 år ha i olika affärer stulit icke mindre än 27 av de insamlingsbössor som utplacerats för hjälp till de lungsjuka. Pojkarna, som säger sig ha kommit över sammanlagt 38 kronor (vilket belopp förefaller otroligt lågt) som de förbrukat på snaskinköp, ha visat en nästan otrolig fräckhet vid tillgreppen. Stadens barnavårdsnämnd får nu ta hand om de unga syndarna.

Kallelse till förbundsmöte.

Härmed kallas De Lungsjukas Riksförbunds medlemmar till förbundsmöte i Stockholm den 4—6 juli 1946. Lokal: H. S. B., Flemingatan 41.

Svenskar med färg

III.

E. H. THÖRNBERG Sveriges ende privatlärde

Som tredje artikel i vår serie "Svenskar med färg", följer här signaturen "Pencils" porträttstudie av Ernst Herman Thörnberg, mannen som kan mer än de flesta — och lärt sig allt själv. Och som promoverats till svensk hedersdoktor vid Uppsala universitet — utan att ens ha fått den vanliga folkskolans grundläggande utbildning.

E. H. Thörnberg är mannen, som utan att ens ha gått i vanlig folkskola, blivit promoverad till svensk hedersdoktor vid Uppsala Universitet.

Det förekommer någon gång vid undersökningar av ungdomens yrkesönsknings, att en framåtsträvande yngling uttalar sin önskan att bli "privatlärde". Det undandrar sig signaturens bedömande, om den unge mannen anar vad detta dimmiga yrke innebär. För signaturen är "privatlärde" emellertid lika med Ernst Herman Thörnberg. Denne man, som mer än någon annan i detta land liknar den klassiska bilden av den tankspridde och om sitt yttre till överdrift ointresserade professorn, mannen som mer än någon annan har slitit på Kungliga Bibliotekets obekväma stolar och har stått i flera katedrar än de flesta utan att kunna kalla någon av dem sin egen.

Ingen lärostol har således vikts åt E. H. Thörnberg, ingen professorstitel har kommit honom till del. Han har gått den långa vägen — han är med ett ord *privatlärde*.

Och han är i högsta grad *privat* och *lärd*.

Som den individualist han är, låter han sina privata egenheter blomma ut utan några hämningar. Hans Privata Egenhet är ömtåligheten, som är den mylla ur vilken hela hans överdådiga originalitet växer upp. Ömtåligheten för livets förtretligheter, ömtålighet för infektioner och ömtålighet för vårt nordiska klimats temperaturväxlingar.

Thörnbergs rädsla för smitta liksom också — fast i mindre grad — hans vresighet är riksberömda. En gång ringde en tjänsteman från ett departement upp honom och råkade nysa under telefonsamtalet. "Är ni förkyld, karl?" — "Ja." — "Och så ringer ni till mig, adjö!"

Signaturen har endast en gång haft nöjet att se och höra Thörnberg i en av hans tusende föreläsningar. Lokalen var kall. Thörnberg skrider in, hälsas välkommen av ordföranden och muttrar "här var kallt". "Nu är det förkyld", tänker ordföranden. Thörnberg vidtar inför den intresserade publiken sina försiktighetsmått. Pälmössan åker av och kalotten åker på. Pälsen tar han av för att få av kamelhårsfodret, tar därpå på pälsen igen. Och sätter igång — en briljant föreläsning om personer inom folkrörelserna, som han mött under sin långa vandring. Han gör lycka, han märker detta och eldar på ännu mera. Han är inte okänslig för publikens reaktioner.

En gång fick Thörnberg en ingivelse att börja ett liv med mindre påpälsade vanor — ett uttryck för kroppskulturens segertåg — och begav sig en het sommardag till urstockholmarnas gamla Strömsborg för att avprova ett solbad. Han kom upp på takterassen bland alla de nakna gubbarna och tog till deras oförställda förvåning av sig överrock, yllehalsduk, kavaj, väst, skjorta, undertröjor, byxor och de legendariska bomullstussarna och satte sig ett par minuter i bara kalsongerna. Experimentet måste emellertid inte ha lyckats, då det inte upprepades.

Men Thörnberg är som sagt inte bara privat, han är också lärd. Lärd som få. Det är som Erik Wästberg säger:

"Han kan allt. Han talar om religiös väckelse och nykterhet, arbetarrörelse och emigration, kommunikationer och penningvärde, sjukdom, äktenskap, familj, barn och lösa förbindelser med samma kunnighet och säkerhet och blick ut över de stora vyerna och sammanhangen. Det är en ganska märklig forskning han bedriver och nu åtnjuter ett litet årligt statsunderstöd för. Denne gamle ungarl vet allt om mat och moder, denne kammarsittare vet allt om sport och reklam, denne ensamgångare vet allt om adel och rikemän, torpare och arbetslösa."

Men denna lysande analytiker har inte studerat vid någon akademi, inte vid någon "högre" skola, överhuvudtaget inte ens vid en vanlig folkskola.

Ernst Herman Thörnberg, som är född 1873 i Kalmar län, gick igenom småskolan och en termin i folkskolan, men sedan var det slut. Slut med den av samhället tillhandahållna pedagogiken. Och i stället övergick han till livets skola och den kan lyckas bra den också. Åtminstone när det gäller typ Thörnberg.

När han gått och läst for han till Västervik och lärde sig bokhålleri. Här kom han först i kontakt med de folkrörelser, som i honom fått en så vederhäftig och samtidigt så medryckande historiker. Där grundade han sin förståelse för dessa maktfaktorer i samhället, om vilka han nyligen skrev:

De tre stora folkrörelserna: de frikyrkliga, nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen, omfattar med hela sin intressesfär avsevärt mer än en tredjedel av svenska folket. Alltjämt skall vi hålla i minnet hur de tre stora rörelserna under de senaste två lusterna företett en avgjord motsatsställning till fascismen, nazismen, hitlerkriget. Det har varit mäktiga ljusströmmar mitt i ett tungt mörker. Dessa rörelser i förbindelse med folkbildningsverksamheten innebär för Sverige både stora förutsättningar och starka skyldigheter att ge världen en oförgätlig lektion i levande och livsduglig demokrati. Icke ett ögonblick får detta förbises i dagens politiska strider.

Det var på håret när att Thörnberg följt med emigrantströmmen till USA, som ju särskilt åderlät den småländska ungdomen, men genom en tillfällighet blev detta inte av och i stället fick AB Stockholms Bryggerier en ny bokhållare. Han

För Birger Lundquist i D. N. symboliserar Thörnberg resetalaren.

TVÅ DIKTER

Till impressionisten

Du ville fånga ögonblicket, svärmare...

*Öva dig först att gripa luftens svala,
vårsolens glitterlek i barnaögat
och flamman i en talltopps krona*

Sök sen att växla nuet in på evighetens spår...

Till liv

*En solflod över vassen
och vindens silvertorn i sävens vippor
har väckt en domnad själ till liv igen.*

*Oh, måtte undret stanna kvar
slå rot och växa fast i mig
— att ständigt bära friska skott!*

BERTIL BODÉN

har själv på ett ställe beskrivit sina bostadsförhållanden under denna tid:

Kammaren, som sannolikt mätte 12 kvm, hade visserligen ett fönster, men det vette mot en hög, mörk vägg och förmedlade ljus med mycken snålhet; om det annars kunde öppnas drog från detta prång endast snusk och unkenhet in. Kammaren låg över ett stall, golvet var fuktigt och mögligt; väggen, där bädden var placerad, höll sig imkall hela vintern. Hyresgästen betalade 8 kr. i månaden.

Under tiden lärde Thörnberg sig språk och började skriva artiklar företrädesvis i religiösa tidskrifter. Efter fem år i bryggarkapitalets tjänst övergick han helt till journalistiken och blev redaktionssekreterare i den frireligiösa tidningen Svenska Budbäraren. Han intresserade sig för nykterhetsfrågan och för emigrationsfrågan och han skrev otaliga artiklar och höll lika otaliga föreläsningar. Hans intresse för den sistnämnda frågan gjorde, att han och professor Bagge fick fara till USA för emigrationsutredningens räkning.

Thörnbergs produktion har även avsatt en rad böcker, där han berör samhällsutvecklingens olika faser. Folkrörelserna har fått sina olika arbeten och i "Från det moderna samhället" har han öst ut av sitt överväldigande material av egna och bokliga erfarenheter.

Denne man går nu sin ensamma vandring mellan Frälsningsarméns Hotell, som är hans bostad, till Kungliga Biblioteket, som är hans hem. Då och då gör han en mindre föredragsresa. Han ser och hör fortfarande hur samhället växer och han registrerar det med vaket intellekt.

Detta är kanske inte den tillvaro, som en ung människa inför yrkesvalet strävar efter, när han tänker bli privatlärare, men det är bilden av den stora människans oförmåga till likriktning och behov av och möjlighet till att bryta sig sin egen, egenomliga bana.

Pencil.

Fonden för tri förlustelse

Det finns en del människor, som äro så oantastligt ordentliga, att de kunna driva sina medmänniskor till förtvivlan. De äro en fara för sin omgivning. Deras min inför ett slarv, deras fasa för en liten trevlig vardagssynd behöver för den skull inte vara någon skenhelig fariseism. Det är bara så att de äro så goda, så dygdiga och ädla, att samvaron med dem blir outhärdlig.

Jag vill inte påstå, att Olof Bernholm ens i sig själv var särdeles syndfri. Han var som människor är mest, ömsom glad och ömsom nedslagen, ibland förälskad och ibland svartsjuk, någon gång påverkad av starka drycker och i så fall dagen därpå försedd med en i huvud och mage högst verksam bondånger. Med andra ord, han hade fått sin beskärda del av arvsynden.

Men sedan han gift sig med Monica skedde en djupgående förändring. Förr hade han aldrig haft tid att problematisera syndfullhet utan levt som det föll sig och låtit ångerns tårar bevattna syndens ökenlandskap. Nu däremot, med noggrant uträknade lunch- och busspengar, hade han hallucinationer av orgier och drömde om slarv och oordning som ett paradisiskt tillstånd, ett Eden varur en ängel med bart huggande svärd utdrivit honom. Och ibland syntes det honom rent märkvärdigt hur lik Monica var denna ängel.

Monica hade aldrig träffat någon man före Olof, så mycket var säkert, och det drog ut bra länge på tiden, innan hon kunde förlika sig med tanken att hennes älskade icke var ett lika vitt och prydligt oskrivet blad som hon själv. Hennes kärlek var visst inte sval och kylig, långt därifrån. Men det var först när hon upptäckte, att hon måste rädda Olof från synden i världen, som den blev överväldigande. Så överväldigande att hon för att låta bli att synda skyndsamt gifte sig med Olof. Det är kanske

skamligt att säga det, men han var själv lika överraskad som sina vänner, när lysningen skedde och äktenskapet följde. De flyttade in i Monicas lägenhet, som var kyskt möblerad i vitt och med genombrutna blåa gardiner för fönstren. Gardinerna spela en stor roll i denna historia, ty lika mycket som Monica tyckte om dem, lika mycket avskydde Olof dem.

Det är just i sådana detaljer, som den äktenskapliga bestämmanderätten utkristalliseras. Monica hade en känsla av att hon uppfattat sig för sin man, när hon gifte sig, och hon lät honom också veta det i tämligen ingående analyser av hans moral. De hade inte heller varit gifta länge, förrän Olof började djupt beklaga sitt öde. De gamla ungarlsvännerna hade icke fallit Monica i smaken — hon ansåg dem ha dåligt inflytande och koncentrerade umgänget till sina väninnor, alla lika moraliskt beprövade (och hållfasta?) ehuru icke just fagra eller glättiga. De små lördagssupéerna voro nog delikata — ty Monica kunde laga mat — men de voro torra ur alla de synpunkter, som Olof anlade. Hans begrepp om lycka var på intet sätt begränsad till flickskolemässiga samtal om Konsten, Litteraturen och Livet, ibland med något försiktigt (och pratsamt) parti bridge. Eftersom det bara fanns ett rum, "och det räcker ju så bra åt oss, så länge det bara är du och jag", så kunde Olof inte ens dra sig tillbaka för sig själv. Han försökte nog sitta i köket och läsa om de gamla detektivromaner, som i gallringen bland hans böcker undgått sopnedkastet, men där blev ingen ro.

Att tala med Monica tjänade ingenting till. Hon skulle bara le moderligt och oförstående och säga (som Olof avskydde):

— Lilla Ollebarnet, det är bara svårt i början, sen kommer du att få se hur lycklig du blir av ett sunt och förståndigt liv.

Men Ollebarnet ville inte alls leva sunt och förståndigt, han ville ha roligt. Hemlivet var som en tvångströja på alla de små lynesdrag, som gjort honom till "en glad lax". Han var sur mot kamraterna i verket, både därför att han var olycklig och därför att han alltid var utan pengar. Monica hade bestämda åsikter om ekonomi, och i hennes familjbudget saknades en rad av de poster, som förr varit Olofs största. Monica tjänstgjorde i postgirot och genom hennes planekonomi kunde familjen varje månad sätta av hennes lön för framtida behov. I sina ljusare ögonblick erkände också Olof, att det var klokt och storslaget och fint och förnuftigt. Men det hjälpte honom inte stort att finna sig tillrätta.

En dag i april kom han emellerid på en glänsande idé. Han skulle helt enkelt låta bli att redovisa sin avlöning. Just vid det tillfället hade han slutat ett särskilt uppdrag, och hela arvodet stoppade han undan i fickalamancans pärmficka. Monica märkte ingenting. Den ordinarie lönen fördelades som vanligt på livförsäkringar och sjukförsäkringar och hyra och matpengar, och Olof gick omkring med ett brett leende invärtes. Det undanhållna beloppet, som det brukar heta i polisrapporterna, uppgick till ett par hundra kronor, och under många dagar grubblade Olof över hur de skulle användas. Han tänkte både på härliga ungarlssupéer och nachspiel på hotellrum, men han drog sig för hemkosten och förklaringarna.

Äventyret måste organiseras så att upptäckt vore utesluten. Till sist fann han lösningen. Varje år, sedan semestrarna,

voro slut, brukade man äta middag på någon uterestaurang — som ett slags avsked till sommaren och blot för vintern. Monica hade aldrig riktigt tyckt om dessa tillställningar — endast för herrar — dels därför att de brukade sluka ett par tre tiar och dels därför att Olof efteråt var särskilt svårhanterlig. Tanken på att utan efterräkningar få slå sig lös förvandlade Olof till "den gamle Bernholm" igen. Han var åter glädje och solsken i arbetet, nojsade med skrivbiträdena och flyttade sina luncher till det gamla matstället, där han slutat då han gifte sig. Han vågade visserligen inte dricka någon snaps till maten eller konjak till kaffet, för att Monica icke i förtid skulle upptäcka hans hemlighet, och till sin förvåning upptäckte han, att de ordinarie lunchpengarna härigenom räckte mycket bra. Det är sant att kamraterna skojade med honom för hans "nykterasm", men han blinkade bara och skrattade.

I denna sinnesstämning fann han det t. o. m. uthärdligt att höra Monica och hennes väninnor läsa högt ur "Les Silences du Colonel", vilket förut varit hans värsta plåga, och efter ett par veckor gick det så långt, att han började rätta deras uttal och hjälpa till med översättningen. Den självtagna lärareställningen tvang honom visserligen att i smyg friska upp sina något rostiga kunskaper i fransk grammatik, men å andra sidan behandlades han både av Monica och väninnorna på ett helt annat sätt än förut, och det förfelade inte att göra intryck på honom. Monicas begåvning var inte av det överlägsna slaget, och sedan hon tillrättavisats några gånger och väninnorna sagt, att Olof hade rätt, var hon tvungen att finna sig i situationen. Olofs goda humör stannade inte bara på verket, han tog det med hem, och lördagssupéerna blevo glada tillställningar tack vare det. Förut hade han känt sig, och även betraktats, som ett bihang till Monica. Nu började han själv spela första fjolen. Efter förändringen vid de franska övningarna förvandlades snart bridgepartierna till tystlåtna poängspel, ja, till sin stora förvåning lyckades Olof genomdriva att man spelade om ett tjugondels öre. Visserligen till att köpa kortlekar för, men ändå.

I verket lade man märke till den nya självsäkerheten, ty Bernholm gjorde ofta nog både kloka och beska anmärkningar om vissa slentrianmässiga företeelser. Man började fråga honom till råds i arbetet och diskutera personliga problem med honom. I början på sommaren hade han hand om ett ärende, som tidigare behandlats efter kutym, men i stället för att följa denna skrev han en utförlig motivering för en annan lösning. I ett par dagar väntade han på resultatet, byråchefen brukade inte vara att leka med, men ingenting hördes av. Och ärendet avgjordes så som han föreslagit. På kvällen samma dag berättade han det för Monica, som efter de senaste månadernas erfarenhet nästan mekaniskt gav uttryck åt sin beundran, och när Olof efter maten satte sig i läshörnet och började läsa en nyköpt detektivroman, kom hon sig inte för att ens fråga hur han fått pengar till den.

En månad senare fick han förordnande till aktuarie, och, som byråchefen uttryckte det, om han visade samma intresse och skicklighet som förut, behövde det inte dröja alltför länge förrän han bleve befördrad. På lunchen gick han ut och köpte ett hamrat guldarmband till Monica, och en flaska champagne. Och inte heller nu sade Monica någonting. Det var en mycket angenäm kväll, och för första gången sedan giftermålet kände han sig spinnande belåten med tillvaron. Visserligen hade han bara litet över hundra kronor kvar av äventyrspengarna, men lustigt nog tänkte han inte längre på det.

Han var alldeles för uppspelt för att gå till sängs. Inte heller fann han ro att läsa. Han tyckte det var för litet luft i lägenheten, drog undan de blå gardinerna och slog uppfönstren på

vid gavel. Det var varmt ute, en ljum blåsvart luft som bara finns i Stockholm om nätterna i juli. Monica låg redan i dubbelottomanen i alkoven, men Olof måste prata. I mitten på augusti skulle de ha semester, och det var bestämt redan i julas att de skulle resa till Monicas föräldrar i Småland. Men nu ville Olof inte, nej de skulle ut till skärgården, bo på pensionat, vila sig, träffa nya människor.

— Det blir för dyrt, invände Monica, — då räcker inte våra semesterpengar.

— Vi har pengar på banken, svarade Olof, och i samma ögonblick kom han att tänka på att han alltid förr betraktat de pengarna som Monicas.

Monica gjorde invändningar, det var så dumt att använda dem till semester, de kanske kunde behövas sedan. Men Olof stod fast, och till slut började Monica gråta. De hade varit gifta tre år, och detta var första gången. Olof blev alldeles perplex och med fumliga rörelser satte han sig på sängkanten och försökte hitta på något sätt att trösta. Men det var så ovanligt för honom, att vara stark i förhållande till Monica, att de bara blevo än värre förlägna båda två. Det fanns till slut ingenting annat att göra än att ta henne i famnen och smeka henne till sömns som ett litet barn.

På morgonen voro de bägge generade, inte ett ord nämndes om semestern men var på sitt håll ägnade de största delen av dagen att undra över det förändrade förhållandet mellan dem. Om kvällen, när de kommo hem, hade de svårt att övervinna sin skygghet. Olof gick och hjälpte till i köket, men han gick mest i vägen och de skrattade förläget vid varje missöde. Men kvällen var underbar, det fanns inget annat uttryck för det. En av Monicas väninnor ringde, men Monica avböjde besöket, "en annan kväll, kära du, i kväll har jag så mycket att göra". Men när disken var undanstökad och de sutto i var sin fåtölj och försökte läsa, då och då sneglade på varandra, blev tystnaden till sist outhärdlig.

Monica satt och snurrade på sitt armband och hade gång på gång på tungan att säga:

— Vad det är skönt att vara ensamma så här!

Men hon kom sig inte för. Hon reste sig och gick planlöst omkring i rummet. Hon kom alldeles intill Olof och för sitt liv kunde hon inte låta bli att stryka honom över håret. Det var precis som Olof väntat just på detta, med en hastig blick grep han tag i hennes arm och drog ned henne i sitt knä. Och Monica kröp ihop med huvudet vid hans axel och mumlade obegripliga ord, som skulle förklara att hon var lycklig och att hon var dum och elak och att naturligtvis skulle de göra som Olof ville med semestern.

De närmaste timmarnas innehåll skulle de aldrig kunnat redogöra för. De voro ett par barnungar, som på något mystiskt sätt sprängt sönder det hårda skal som vardagslivet spänt omkring dem. De släckte lamporna och sutto i skymningen och Olof sade, att det var förunderligt vackert med genombrutna blå gardiner.

— Vi ska ha likadana när vi flyttar, sade han.

Men Monica fick plötsligt mod i skymningen och viskade till honom:

— Jag skulle mycket hellre vilja ha dem till gardiner kring lillens korg.

— — —

T. f. aktuarien Olof Bernholm med fru reste inte till skärgården utan köpte en ålstensvilla med barnkammare, och i handpenning, innan kontraktet skrevs, erlade aktuarien till byggmästarens förvåning etthundratretton kronor och tjugusju öre, vilket var resten av Fonden För Fri Förlustelse.

Fritz Stenlund:

Nero på förmiddagspromenad

Det rådde en förfärlig uppståndelse i Berga by, som annars var så stilla och fridsam, där den låg i den milda sommarsolens sken. Nero hade kommit lös. Det betydde att kvinnor, barn och åldringar fortast möjligt satte sig i säkerhet, ty Nero var ingen mer och ingen mindre än prästgårdens väldiga svartvita tjur. Hur han kommit lös, visste ingen, men man hade sett honom springa omkring på fälten med det grova tjudret slängande om benen. Enligt vad fodermarsken försäkrade, hade Nero på morgonen stått ordentligt tjudrad i ladugården som vanligt. Men antagligen hade han fått längtan ut till de fria, grönskande vidderna, gjort en knyck med sin starka nacke och helt enkelt slitit av den grova järnkättingen.

Så nu var Nero ute på vift. Han var vid ett fruktansvärt humör, och det vore sannerligen inte nådigt att komma i vägen för honom.

Klockarn, som var ute på förrättningar, hade mött Nero i vägskälet. Då hade Nero sänkt huvudet mot marken, bligat på klockarn med sina blodsprängda ögon och sparkat upp jorden med framklövarna. Då förstod klockarn vad klockan var slagen. I sista stund räddade han sig upp i en vildapel, som stod vid vägkanten, men den var inte högre än att Nero mycket väl kunnat sticka hornen i klockarebaken, om han nu bara velat det.

Men han hade andra planer. I prästgårdens trädgård hade man hängt upp vördig prostinnans tvätt. Det var en hel del röda plagg, som svajade för en lekfull sommarbris. Rött tålde inte Nero se. Han satte av i språng mot trädgården, satte hornen i staketet och lyfte det till väders och slängde det högt upp i

luften. Så hade han vägen fri. Det bar iväg över jordgubbslandet, där Nero satte väldiga fjät, och rakt på tvättkläderna. Nådig prostinnan satt själv på verandan och såg förödelsens styggelse. Hon sade inte ett enda ord, och vad skulle egentligen en prostinna kunna ta till för slags kraftord? Hon var ju inte en vanlig, profan människa. Men att hon tänkte en hel del, kunde man se på henne. Med underkjolar och diverse plagg fladdrande kring huvudet rusade Nero vidare, nöjd med sitt verk. Men han gick inte tillbaka samma väg, som han kommit. Nej, han var en så väldig koloss, så att han hade svårt för att vända sig. Han var som ett stort lokomotiv, som man måste vända på en vändskiva. Alltså gjorde han sig en ny öppning i trädgårdsstaketet och kom ut på nya äventyr.

Ladugårdskarlen Karlsson kom springande med andan i halsen — Karlsson ska ögonblickligen ta hand om Nero, innan han ställer till någon olycka, dekreterade prostinnan.

— Det är lättare sagt än gjort, sade Karlsson sävligt. Först måste Nero rasa ut ordentligt så att han blir lugn. Sedan blir det fråga om att komma honom så nära, så att man kan få fatt i hans nosring. Har jag bara fått in fingret i nosringen, så ska jag min själ också leda hem Nero, så stark han än är.

— Men skynda sej, snälla Karlsson.

Nu var prostinnan alldeles över sig given.

— Har prostinnan nån saltsill?

— Jo, visst har jag det. Men va ska Karlsson med den till?

— Nero är alldeles galen i salt. Får han bara känna lukten av sillen, så kommer han godvilligt. Å när han sticker fram

huvudet efter sillen, så är det allt jag, som passar på och hugger tag i ringen.

— Gå ut till Stina i köket, så får Karlsson sillen, sade prostinnan.

Och Karlsson gick ut i köket till Stina. Men hon hade kaffepannan på, och Karlsson ville absolut inte säga nej till en kaffetår på förmiddagen.

Under tiden fortsatte Nero att sätta skräck i allt levande och dött. Han sprang ut i havreåkern, repade till sig några munnar av den goda maten och trampade ned, sparkade upp och rev sönder stora områden runt omkring sin väldiga kropp.

Rättarn satt upplagen på ett stenblock som låg i kanten av havreåkern. Han vågade inte gå ner för allt smör i Småland.

— Schas på dej din buse, skrek rättarn och knöt näven mot Nero.

Men denna ägnade inte rättarn en blick ens. Han bölade och skumpade vidare. Det dånade i marken, när han satte klövarna hårt och fast i jorden. Ja, han var stor som ett lokomotiv, som sagt var.

Nu kom nämndeman Jonsson gående på bygatan. Han gick lugnt och värdigt, som det en betrodd man ägnar och anstår. Han hörde att rättarn skrek någonting åt honom och hörde visserligen, att det dånade i marken bakom honom, men han fäste sig inte vid sådant. Var det någon, som ville honom något, så fick han väl komma ifatt honom och anförä, vad han hade på hjärtat. Så går det nämligen till i nämndemannakretsar.

Då — försent — anade han, vad det var fråga om. Han hörde Nero böla aldeles bakom sig. I nästa ögonblick satt han grensle på Neros nacke, gjorde en luftfärd och hamnade i någonting mjukt och vått. Han slog sig inte, ty han hade hamnat i en gammal gödselhög, som låg upplagd intill ladugårdsväggen för att sedermera komma till bättre nytta. Där satt han nu en aning vimmelkantig och visste inte riktigt, var han befann sig. Han såg Nero skumpa vägen fram så att dammet stod som en sky omkring honom och förstod genast, vad som skett. Drypande av gödselvatten och skakande av harm reste han sig och hojtade till ladugårdskarlen, som äntligen blivit färdig med kaffedrickningen.

— Skjut tjuren, innan här sker någon olycka.

— Åh, sade Karlsson lugnt, inte skjuter man en så fin tjur.

— Han har överfallit en kronans karl och ämbetsman, sade nämndemannen. Sådant ska bestraffas.

— Det är väl bäst, att nämndeman talar själv med Nero om den saken, sade Karlsson, som var en spjuver och inte tyckte så säredels mycket om högt uppsatta personer.

Det var ingenting annat att göra för nämndemannen än att försöka ta sig hem så värdigt som möjligt. Men det är inte lätt att gå värdigt, när man är blöt så att det plaskar omkring en, och när ens fina stärkskjorta blivit brunemelerad.

Nero försvann ur allas åsyn. Det var tid för byns manfolk att sammanträda och hålla rådslag. Det kom en hel del förslag från olika håll. Nämndemannens förslag om att man borde skjuta Nero föll på sin egen orimlighet. Rättarn undrade, om man inte kunde göra en lasso, ty han hade varit på bio en gång i stan och sett en amerikansk cowboyfilm. Endast Karlsson var lugn och sävlig som vanligt.

— Jag ska ta tjuren, sade han. Men först måste han lugna sig.

Och med den salta sillen i näven följde han efter i Neros spår. Det var inte alls svårt att se, vilken väg Nero tagit. Förödelsens styggelse var stor, men ännu hade det inte skett någon egentlig olycka. Att nämndemannen fick göra en luftfärd var väl som det skulle. Ingen undgår sitt öde. Är det bestämt, att man ska hamna i en gödselhög, så gör man det. Håhåjaja.

Karlsson gjorde sig ingen brådska. Han tänkte ge Nero tid att lugna sig,

Under tiden skötte Nero sig själv. Nu hade han saktat farten en smula och då och då kom han in i en sävlig lunk. Han hade kommit fram till mor Kajsas lilla stuga, som låg så rar och trygg i skogskanten. Grinden stod öppen, så han spatserade helt sonika in, gick den välkrattade grusgången uppför, nosade på rosor och löjtnanshjärtan och stod så framför mor Kajsas renskurade trappa. Gumman satt på förstubron och stickade på en strumpa och hade det rart.

— Jasså, är det sånt storfrämmande ute, sade gumman lugnt. lade ifrån sig stickstrumpan och gick ner och klappade den väldige Nero på bringan.

Nero lät detta ske, ty gumman var snäll, det kände han på sig. Men som han stod där, fick han höra ett underligt surrande intill stugväggen. Han viftade med öronen och fick in ljudet. Aha, det kom från de där underliga, toppiga tingesterna, som stod på en ställning invid stugväggen. Det var mor Kajsas något gammalmodiga halmkupon, där hon hade sina bin. Av ljudet att döma, var det visst fråga om, att bina skulle svärma.

— Jisses, då, sade gumman och sprang in efter en slev och en säck att ta den nya svärmen i.

Under tiden gick Nero till anfall mot bikupan. Han körde in ena hornet i kupan och fick den loss med ett enda kast. Då kom gumman ut.

— Vet du inte skäms, skrek hon. Ska du förstöra mina bikupor!

Och så tog hon sleven och gav Nero det ena slaget efter det andra.

Nero stod rådlös och bara ruskade på huvudet. Bina svärmade kring skallen på honom, satte sig i öronen och i näsborrar och i ögonen. Och ju mer han ruskade på huvudet, ju värre surrade det om skallen på honom. Mor Kajsa var rasande. Hon slog och slog till dess sleven gick mitt utav. Då tog hon sin käpp och fortsatte.

Nero drog sig baklänges allt närmare grinden. Till slut var han ute på vägen igen, stack svansen i vädret och så bar det iväg i firsprång hem mot ladugården.

Där stod Karlsson och väntade på honom. Nero stack in i sin spilta som en pil och där stod han darrande av rädsla och ansträngning till dess Karlsson kom, tjudrade honom och plockade bort kvarblivna bin ur hans öron. Och så smorde han in Nero med salvor, vilket Nero tyckte mycket om.

Så var Nero oskadliggjord för den gången. När Karlsson sedermera berättade om, hur det gick till, när Nero var ute på förmiddagspromenad, så sade han:

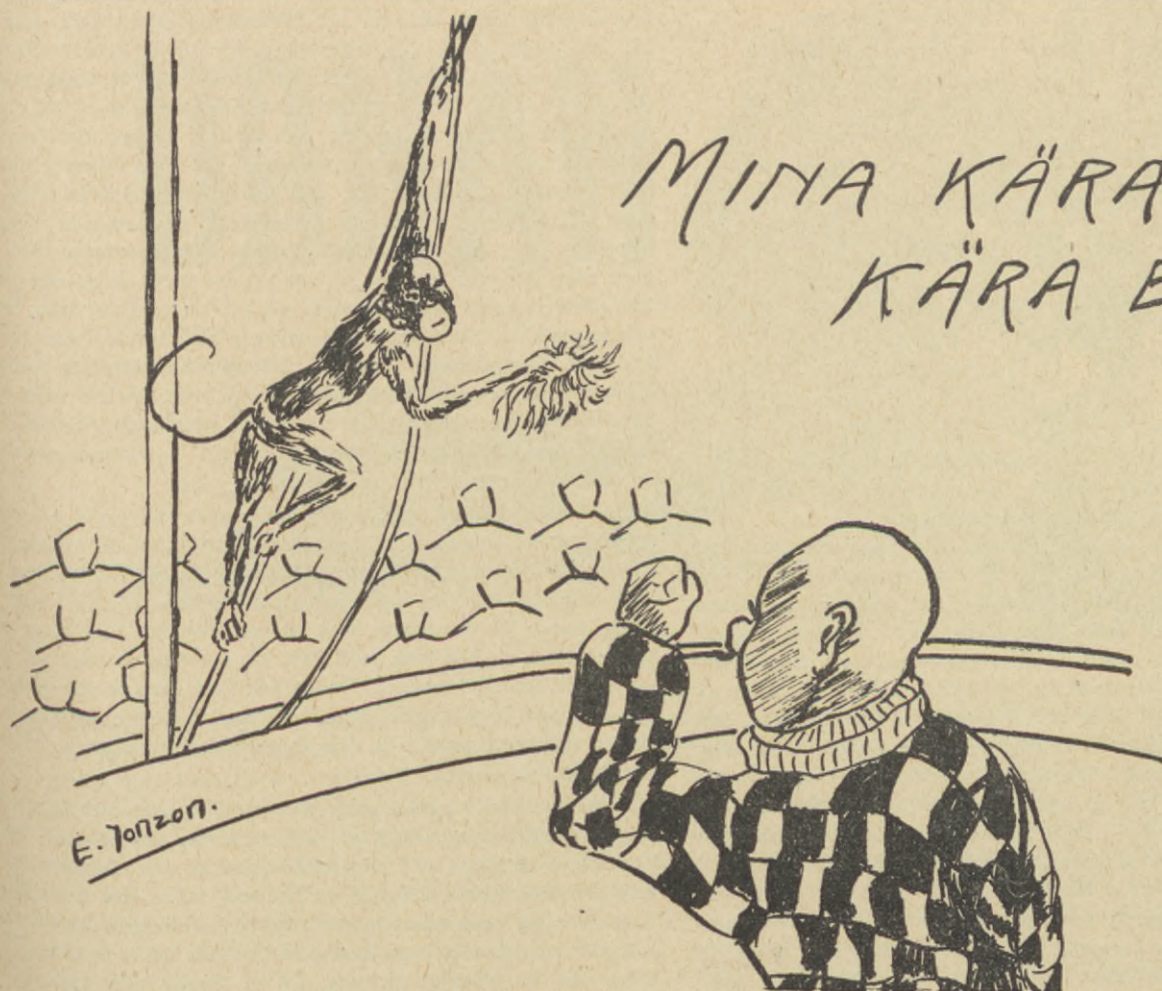
— Klockarn satt uppe i en apel, rättarn flög upp på en sten och nämndeman hamnade i en gödselhög. Det var bara mor Kajsa, som visste hur Nero skulle tas. Och så jag förstås.

På förekommen anledning

få vi påpeka att korrespondens rörande De Lungsjukas Riksförbund eller Tidskriften Status icke bör adresseras till någon av Förbundets funktionärer personligen utan till Förbundet, resp. tidskriften.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

Paul Kollman:

MINA KÄRA,
KÄRA BARN

"Titta vad lustiga de ser ut! Och den lilla där bakom, han blinkar med ögonen." — "Hurra, nu slåss de!" — Bakom två jublande och skrattande barn står en nästan skamsen pappa och försöker hålla dem i styr. Scenen utspelas framför apburen, där mina ungar armbågat sig fram i första ledet av en större åskådarskara. Själv håller jag mina telningar i nackskinnet för att hindra dem att göra alltför intimt bekantskap med gallret och apornas klor. Ingen lätt uppgift, om man tar i betraktande mina barns sprudlande temperament.

"Pappa", säger plötsligt flickan, som är litet äldre än pojken och tycks utveckla sinne för det estetiska, "vad konstigt, de är ju blå där bak." — "Ja", skriker nu pojken i högsta falsett, varför är de blå där bak, pappa?" — Jag känner mig smått generad över mina barns skarpa iakttagelseförmåga och kastar en förlägen blick omkring mig. "Det är naturen, som gjort dem så", säger jag, men förklaringen låter lam. Ungarna fäster sig denna gång dock inte vid mina ord, ty händelserna i buren är alltför medryckande. "Titta", skriker min gosse igen, "han bet henne i svansen, ha, ha, ha." — "Där fick han!" — Apmamman är just sysselsatt med att näpsa sin ostyriga unge ganska omilt. Det är så spännande, att alla hålla-andan. I den allmänna tystnaden hör jag min flickas späda röst, som piper: "Det är precis som hemma hos oss." — Nej, nu blir jag verkligen förargad. Runt omkring mig hörs fnissningar och en korseld av skadeglada blickar träffar mig. — "Nu går vi", säger jag energiskt

och drar i väg med barnen. De följer till en början motsträvt med, men då de ser min "farliga" blick spjärnar de inte emot längre. Jag har svårt att smälta liknelsen, som förefaller mig långsökt, men vad skall man göra, de är ju barn och därtill ens egna. — Efter en stund sätter jag mig på en bänk och släpper dem lösa. Stojande ger de sig av och börjar leka i närheten, medan jag följer dem med mina blickar.

En vårdag, barn och — apor. Då jag nyss stod framför buren, snuddade mitt minne vid en del händelser, som tilldragit sig i min barndom. Det är ett av mina käraste men också sorgligaste minnen.

Vid den tiden bodde jag i en förstad, där det ännu inte var så mycket byggt och där vi barn hade härliga lekplatser. Jag kommer så väl ihåg den vackra vårdagen, då den stora händelsen timade: på en av ängarna hade en cirkus slagit ned sina bopålar. Det var visserligen en mycket liten cirkus, en sådan som det finns hundratals av, som reser från stad till stad och från land till land, mödosamt förtjänande sitt uppehälle, men för oss var allt detta nytt och stort. Vi stod där med gapande munnar och såg på hur de grävde ned sina pålar och reste det stora tältet. Ju mer de schasade undan oss, desto nyfikenare blev vi. Ibland kunde vi få se en skymt av ett ovanligt djur, något som var värt allt besvär och mer därtill. Så stundade den första föreställningen. Det hade varit ohyggligt att inte få gå dit. Våra föräldrar undrade nog, vad som kunde

förorsaka vårt onaturligt goda uppförande tiden innan. Då dagen äntligen randades länsade vi våra spargrisar och tiggde och bad, tills vi fått ihop slantarna till biljetten.

Sedan satt vi där — i underlandet. Nummer efter nummer gled förbi våra förtjusta ögon. Och när det var slut, satt vi kvar fortfarande och klappade i händerna, tills vaktmästaren kom fram till oss och sade: "Nix merr, slutt! Gå hem, barnn." — Så smög vi oss ut, sedan vi på tröskeln ännu en gång kastat en blick tillbaka i manegen för att kanske få se en glimt av härligheten, som dröjt kvar där. Så stod vi utanför igen. Det var ganska kallt så här på kvällen, och vi huttrade litet. Men det märkte vi knappast, våra kinder glödde, då vi pratade om det underbara, som vi nyss sett. Särskilt hade vi fäst oss vid en clown, en liten man i rutig pajaskostym med målat ansikte och vilken uppträdde tillsammans med en hund och en näpen, lustig liten apa. De var för roliga och vi skrattade så vi vek oss dubbla på de hårda träbänkarna. En av mina kamrater satte till och med en karamell i halsen och hade stor möda att få upp den igen. Det mest humoristiska av allt var, då apan efter att ha retat upp hunden, klättrade upp på mannen för att klara sig och grep tag i dennes hår, som visade sig vara en peruk. Mannen sprang sedan förtvivlad efter apan, under det han försökte att återta sin huvudprydnad. Då han inte lyckades grät han fina vattenstrålar på barnen i första bänken.

Innan vi skildes denna kväll, lovade vi varandra högtidligt att bli cirkusartister, så snart vi var tillräckligt stora.

Hemma kretsade sedan mina tankar oupphörligt kring det roliga och vackra, jag sett, och jag minns så väl, att jag den dagen till min vanliga aftonbön tillfogade de orden: "Och käre Gud, beskydda särskilt den lustiga mannen med den lilla apan och den snälla hunden."

Dagen därpå samlades vi åter vid cirkusen, så snart vi hunnit stöka undan våra läxor. Sedan smög vi omkring vid lägret och bara tittade. Stor var glädjen, när vi i fönstret på en husvagn upptäckte den lilla apan. Han satt där och gjorde grimaser åt oss, som stod utanför. Så öppnades dörren och en man kom ut, i vilken vi inte genast kände igen clownen från i går. I sina mörka något slitna kläder såg han inte alls löjväckande ut, närmast allvarlig. Han var inte heller ung längre, det svarta håret, som växte i en på framsidan öppen krans kring den kala hjässan var gråsprängt, och ur de mörka ögonen, som nu kastade en snabb blick på oss, lyste en sorgsen godmodighet. Ändå drog vi oss skyggt undan, då han närmade sig oss, ty vi visste, att vi inte var alltför välsedda av cirkusfolket. "Inte vara rädd, barn!" — Han gjorde en lugnande handrörelse mot oss, och vi stannade. Hans varma, melodiska röst passade

illa till den främmande brytningen. Han kom fram till oss och frågade, vad vi hette. Om vi ville se apan. Visst ville vi det! Han ropade några ord på ett främmande språk mot vagnen till, och snart stack den lilla apans huvud ut genom dörren "Toto". Djuret hoppade behändigt nedför de få trappstegen. följd av hunden, och trippade fram till vår grupp. På uppmaning räckte han oss tassan, och vi fick klappa om honom. Mannen stod bredvid och betraktade oss med lysande ögon. Miei bambini, mumlade han, miei cari buoni bambini. När vi sade adjö, klappade han oss kärleksfullt på huvudet. "Vänta littet!" — Han sprang bort till vagnen och återvände med en liten påse. En efter en fick vi var sin karamell. I ett obehagligt ögonblick passade den lilla apan på att blixtnsnabbt fiska fram två karameller, men hann inte smita i väg, förrän hans herre upptäckt försyndelsen. "Toto!" — Det klipska uttrycket i apans ansikte försvann och efterträddes av stor sorg, då han lade tillbaka tjuvgodset i påsen. Men nu var vi bedrövade. "Snälla ni!" bad vi i samfärd kör, "ge honom också en!" — Mannen skrattade godmodigt och gjorde oss till viljes.

Så började vår vänskap. Från den dagen tillbragte vi varje ledig timme i cirkusens närhet. Den lille italienaren tyckte bra om oss, och vi trivdes i hans sällskap. Han lät oss komma in i sin husvagn, där det fanns många underbara ting, på vilka vi aldrig kunde se oss mätta. Och så var där den lilla apan och hunden, som vi fick leka med. Det var lyckliga stunder för oss — och för den lille mannen. Denne satt i ett hörn på sin skrangliga stol och bara tittade på oss. — Ibland kunde han berätta för oss händelser ur sitt liv och en mängd cirkushistorier, varav vi inte kunde få nog.

Ovanför vår väns säng hängde en bild, som föreställde en ung man tillsammans med en vacker kvinna och ett litet barn. Vi brukade titta på alla hans tillhörigheter, och då vi en gång stod framför bilden, frågade vi honom, vilka den föreställde. "Det vara jag", svarade han med låg röst, "och min fru, vacker och god fru och mio bambino, o, så fint och snällt bambino." — Hans röst lät plötsligt grumlig. Då vi tittade upp, såg vi, att stora tårar rann nedför hans kinder. — "De er död nu, alldeles död, micket sjuk." — Vi barn kände oss plötsligt så underliga till mods, då vi såg den gråtande mannen. En efter en smög vi oss ut med sänkt huvud.

Och dagarna gick, härliga dagar, som jag aldrig skall glömma. Så ofta sig göra lät, ledde oss vår vän bakvägen in i cirkusen, där vi gratis fick åse hela föreställningen. Det gjorde ingenting alls, att vi såg numren om och om igen, det var alltid lika spännande och intressant. På dagarna lekte vi ofta framför husvagnen. En gång skedde något ledsamt. Toto klände fingret i dörren. Det var en mycket uppskakande händelse för oss. Hela tiden satt apan med sin ombundna hand i ett hörn och lyfte knappast på huvudet, då vi klappade honom. Den kvällen höll vi stor rådplägning — och fick en strålande idé. Resultatet var, att vi dagen därpå under uppoffring av allas våra fickpengar tillhandlade oss en påse bananer. Glada tågade vi i sluten trupp till cirkusen. Ännu i dag kan jag se mannens strålande ansikte framför mig, då vi överlämnade gåvan.) översvallande glädje klappade han oss på huvud och kinder "Miei bambini carissimi", sade han om och om igen. — Apans hand hade blivit bättre. Belåtet smackande mumsade han i sig den ena bananen efter den andra, varpå han kastade skalen på den murrande hunden.

Tyvärr skulle denna vackra tid få ett plötsligt och oväntat slut. En eftermiddag, då vi anlände till vår väns vagn, märkte vi genast, att inte allt stod rätt till. Dörren var öppen, medan

(Forts. å sid. 27)

Anny Marwig-Rubin:

URNAN

Johan Söderlund sköt blomkrukan med pelargonian åt sidan och såg ut genom fönstret. Men längre ut än till kobbarna räckte inte hans blick — där bakom kom en tjock, mörk dimbank långsamt krypande över vattnet. Endast vid klart väder kunde han se ända till Huvudskär, där fyren om kvällarna kastade sitt vita sken mot ön. Men i går kväll hade han sett även ett annat ljus; det hade helt plötsligt skjutit upp en raket mot himlen och sprättat upp mörkret med ett väldigt snitt.

— Är du säker på att det var mot Svartkobbarna till sade mor Söderlund.

— Tyst — hörde du inte . . .

Gubben gick fram till spisen och skruvade ned primusköket för att kunna höra bättre.

— Nej, nu är det visst tyst igen. Jag skall gå ned till Söderudden — där hörs det nog bäst vid den här vinden.

— Gå bakom lagårn, så inte grannas får nys om nånting, förmanade gumman. Jag går väl ner och öser båten för säkerhets skull.

Gubben stultade ut hastigare än vanligt. Titt och tätt stannade han och lyssnade.

Jo, där var det igen. Nu hörde han det alldeles tydligt — samma signal. Det var inte att ta fel på; och att den gått på vid självaste Rödkoppsfallena, var också klart. Det förstod han redan nu — han behövde inte gå ned till Söderudden. Det måste vara en stor utländsk båt — andra gick aldrig den vägen.

Han vände om ögonblickligen och nästan sprang över klipborna med sina klumpiga träbottenkängor. Det var, som om han med ens blivit tjugo år yngre, hans hjärta klappade och en svärm av tankar störtade sig över honom. Hans fantasi flög i väg med honom och han tänkte på forna tiders storkap, innan dessa förgjorda Aga-ljus funnos till. Då hände det, att man kunde bygga upp hela bodar av virket, som man bärgade och det ändå blev över till både båtar och bryggor, för att nu inte tala om allt det andra — dessa tusen och en ting, som kom drivande i land under veckor efter en sådan händelse. Ja, det var då knappast en sak hans gumma och han hade behövt köpa sig till bosättningen och lustigt var det väl med det där stora

vinfatet han bärgade just lagom till bröllopet . . . Han kom även att tänka på den där engelska kaptensfrun några år senare — hon, som lagade sådana goda pannkakor. Det var med knapp nöd hon och hennes man hade räddats — de hade kommit att stanna hos Söderlunds i hela fjorton dagar — isen var så svår det året, att man inte kunde ta sig in till stan. Och roligt hade de haft, för de hade minsann inte saknat något att skölja ned de läckra pannkakorna med . . . Ja, se det var ett redigt fruntimmer . . .

När Söderlund kom ner till bryggan, hade gumman redan öst båten.

— Vi ger oss i väg meddetsamma, sade gubben. Den ligger just där jag tänkte.

Gumman svarade ingenting — hon kunde inte fort nog komma till årorna. Tjockan hade lättnat, och det blåste en svag nordost.

— Bara det inte blir värre, så att hon bryts sönder, innan vi kommer fram, flämtade gubben.

De rodde så hårt, att de snart fingo ön ur sikte. Då och då sågo de en skymt av den mellan kobbarna, men slutligen var den alldeles borta. Dyningen blev allt kraftigare och de hade svårt att hålla kursen. Sjöfåglar svärmade omkring dem med larm och skrik och slogs vilt om något, som flöt på vattnet. Gubben Söderlund tog upp sin kikare och spanade ut över havet. Äntligen siktade han båten. Det var en stor bark. Den stod tydligen hårt på och bränningarna stegrade sig omkring den och svepte liksom in den i ett moln av vitt, yrande skum. Plötsligt kom en regnskur, på en gång blev luften grå och barken försvann i diset.

Efter omkring tio minuter lättade diset, de fingo åter barken i sikte och nu hade de kommit åtskilligt närmare. Fartyget satt fast på ett otäckt klipprev, gubben Söderlund kände väl till det; på somrarna brukade måsar häcka där, på vintern tornade drivisen upp sig över klipp-puckeln, så att den såg ut som ett helt isberg.

De kommo allt närmare och närmare barken. Gubben Söderlund bet samman tänderna — nu gällde det att komma rätt på

lejdaren. Vid mesanmasten stod ett par man och vinkade — gubben vinkade tillbaka med öskaret. Däckslasten och en del annat hade de redan kastat överbord och sjöarna slogs med stolar, tunnor, fjäderbalar, lådor och mjölsäckar. Från alla håll och kanter kom det båtar med skärgårdsfolk. Det var en vild kapplöpning — alla ville vara med om att dela rovet. Men Söderlunds nådde först fram till målet.

— Nu gäller det, mor, sade gubben, medan de båda ändrade upp för lejdaren.

Kaptenen gjorde ett tecken åt dem och sade någonting på engelska — det var bara att ta, ta så mycket de kunde komma över och få rum i båten — det förstodo de mycket väl. Det behövdes bara att vinden gick över en aning åt syd, så skulle skutan knäckas ögonblickligen. Stormast och fockmast hade redan gått överbord och i mesanmasten var nödflaggan hissad.

Så småningom kommo även andra båtar en efter en fram till vraket. Som hungriga trutar störtade sig skärgårdsborna över rovet. Det gällde att roffa åt sig så mycket som möjligt, innan tullen kom. Fruntimren slogs om brokader och sidentyger, men karlarna tycktes bara ha ögon för vin-, sprit- och oljefaten. Virket och annat sådant kunde de hämta sedan, när fartyget brutits sönder och det började flyta i land. Huvudsaken var, att de kunde vräka så mycket som möjligt i sjön, så att godset skulle kunna anses som sjöskadat och sålunda gå tullens näsa förbi.

Söderlunds hade snart fått båten så full, att relingen låg nästan jäms med vattnet.

— Det här, mor, är nästan som i gamla tider, sade gubben — nu är det nog bäst vi sätter i väg hemåt.

Ute mot fyren sågo de redan en motorbåt närma sig med hög fart. Det var nog tullen som kom eller kanske båten, som skulle hämta kaptenen och den del av besättningen som stannat kvar ombord.

Alla de andra "vrakplundrarna" fingo också bråttom att komma ned i sina båtar. Det gällde att så fort som möjligt fiska upp allt det man kastat i sjön och som nu låg och flöt på vattnet.

— Mjölsäckar, mera mjölsäckar, skreko fruntimren till karlarna.

— Tig, käringar! röto gubbarna och sökte fiska upp en del fat och balar, som simmade omkring här och var på sjöarna. Man sökte nå dem med lasso och båtshakar, rätt vad det var gick en av balarna sönder och en massa fjäder sprutade ut och blandade sig med oljan, som runnit ut från ett stort oljefat. Inom kort sågo alla båtarna ut, som om de tjärats och fjädrats efter alla konstens regler och det var en sällsam syn att se vrakplundrarflottiljen ro i väg i ett moln av yrande fjädrar.

Just som mor Söderlund lagt ifrån sig öskaret, fick hon syn på en låda i fjädermolnet förut.

— Den där måste vi bärga, far, innan den sjunker, ropade hon.

— Nej, nu får det vara nog, sade gubben. Är du alldeles förbaskad, käring, vi håller ju på att sjunka redan med det vi har.

Gubben tog sig ett par klunkar ur en flaska, som han hittat ombord och ville genast ro i väg. Men gumman envisades och hur det var fick hon sin vilja fram. De hjälptes åt med att bärga lådan och fast den var tung, fingo de den lyckligt ombord. Gubben Söderlund hade aldrig gett efter, om han inte kommit på den tanken, att lådan möjligen skulle kunna innehålla någon ädel dryckesvara av den sort, som han nyss avsmakat. Men gumman drömde om helt andra skatter.

Och det var hennes aningar, som besannades. Så snart de kommit i lä bakom udden, kunde hon inte längre styra sin nyfikenhet.

Vi öppnar allt den där lådan, sade hon, och det var gubben

med på. Han bröt upp den med årtullen. Först var det ett tjockt lager med träull — det såg lovande ut — men sedan . . . Gubben blev så förargad, att han ville kasta innehållet i sjön, men gumman hejdade honom. Det var en stor, grann porslinsurna just en sådan där, som gumman hade sett utanför en herrskapsvillan i Skurusundet var gång de seglat in till staden med fisk. Hon hade alltid haft ett gott öga till den där urnan och drömt om att bli ägare till en sådan dyrgrip. Tänk, vad grannas skulle bli avundsjuka. Hon skulle ställa den på farstubron, direkt vid ingången precis som hon sett de hade gjort vid den där herrskapsvillan. Och hon skulle sätta en blomma i den, det hade de haft i krukan där vid Skurusundet.

— Vad skall du med det där skräpet? menade gubben. Släng ut den i sjön bara.

— Släng du din flaska i sjön — den här skall jag ha och visa för kungen, när han kommer hit och jagar i nästa vecka.

Söderlund hänskrattade:

— Du är tokig, käring . . . Jo, det skulle just vara någonting att visa för kungen, han som har så mycket fint i slottet.

Och hela vägen, medan de rodde hemåt, kivades de om urnan. Men gumman segrade och omsider kom allt bytet lyckligt och väl i land.

Under de närmaste dagarna fingo de mycket att styra och ställa med. Gubben stuvade in oljefat i sjöboden, bärgade virke och en massa annat vrakgods, gumman pysslade med sina tyger och mjölsäckar — inte på årtal hade de kommit över så mycket fina och värdefulla saker. De hade gjort flera färder ut till vraket och deras stuga såg mest ut som en handelsbod, proppfull av allehanda varuslag. Ute på den av havet så plötsligt välsignade ön uppstod en livlig byteshandel: Söderlunds hade till exempel fått en hel bal med silkesunderkläder, medan grannas kommit över flera lådor med vindruvor och päron — på ett annat ställe hade man förvärvat sig ett lager med korkmattor och verktyg. All rikedom hade kommit alldeles lagom för att man skulle kunna vräka sig i den på den dag kungen skulle anlända till ön på sin sedvanliga älgjakt.

Det städades och rustades och fejades för den stora dagen. Gumman Söderlund satte upp sin stora fina porslinsurna på farstubron — hon hade först tänkt plantera om pelargonian i den, men vid närmare eftertanke tyckte hon att urnan var så fin, att hon inte nådes smutsa ned den med jord. Gubben satte en ny dörr på dasset — han hade hittat en, som det stod "Closet" på, och det tyckte han lät utländskt och fint.

Och så kom då kungen med sitt jaktsällskap. Hela ön hade mött upp vid bryggan, gummorna i fina brokadschaletter och gubbarna i silkeskalsonger — det var bara synd, att kungen inte kunde se dem — kanske inte ens hans majestät själv hade så fint undertill. Till och med på småungarna hade man satt stjärtlappar av finaste siden. På en stång vajade en flagga — också den var från den förlista barken.

Hans majestät med alla de fina herrarna i sitt följe passerade nät- och sjöbodarna och nådde så småningom gubben Söderlunds stuga.

— Mätte nu bara kungen få se urnan, tänkte gumman och iakttog honom noga. Men kungen tycktes inte lägga märke till den, han såg bara rakt framför sig — kanske hade han bråttom att komma över till andra sidan av ön till herrskapsvillan, som han skulle gästa. Hon hade nästan uppgett hoppet, då en av herrarna i sällskapet fick syn på urnan. Han formligen studsade och gav till ett utrop. Och när kungen vände sig om undrande vad som stod på, utbrast den fine herrn:

— Nej, men se, Ers Majestät, vilken urna. Hur i all världen har en sådan kunnat hamna här?

Dvärgar med anknäbb och sylvassa tänder

"Läppstift" som den europeiska kvinnan knappast skulle uppskatta

I urskogarna efter Kongoflodens och dess biflodernas stränder — vid och kring ekvatorn — lever det minsta nu levande folkslag. Det är en stam dvärgfolk som av vetenskapen anses utgöra en av de mänskliga urraserna. Allt är primitivt hos detta folk. Deras levnadssätt är betingat av den omgivning de leva i och endast om man kan finna och genomtränga det nät av tusentals trådar, med vilket urskogen snärjer urskogsmänniskans tänkande och handlande, kan man finna nyckeln till deras gåtfulla väsen.

Det finns emellertid en vit man som vet mer om detta märkliga dvärgfolk än någon annan. Det är österrikaren, doktor Paul Schebasta. Han har tillbringat många år av sitt liv på strapatsfyllda resor men har själv påstått, att den resa han gjorde i det inre Afrika, bland världens minsta människor, var den mest intressanta.

Detta dvärgfolk lever helt på vad urskogen kan ge dem av kött och annan föda. Schebasta levde bland dessa människor och lärde sig så småningom förstå dem och vinna deras förtroende. Själv anser han dem vara de minsta människorna på jorden. Männens medellängd uppgår till 144 centimeter och kvinnornas till 133. Dr Schebasta berättar att han slutligen blev deras rådgivare och hjälpare och deras förtroende gick så långt, att han en dag bönfölls att hjälpa dem i en så viktig angelägenhet som att ordna en tvistighet med negererna och grannhövdingen över Bafwasengwe.

Hela sällskapet med kungen och kammarherren i spetsen gick fram för att betrakta den märkliga pjäsen. Man synade den från alla sidor, vände den upp och ner — sannerligen det var en äkta kinesisk urva ända från Mingdynastins dagar.

Gubben Söderlund tog sig i skägget och flyttade tuggbussen över på babordssidan. Det måtte i alla fall vara något alldeles särskilt med den där krukans.

— Var har ni fått tag i den här urnan? frågade kammarherren.

— Från den stora barken, som förläste här för lite sedan — den gick på vid Rödkoppsfallena.

Kammarherren knackade på den och det lät som den renaste klocka.

— Och den är alldeles hel — inte den minsta spricka.

— Kanske herrn vill köpa den? sade mor Söderlund. En ann

För svenska ögon ter den nakne dvärger med helskugg ganska egendomlig — trots miljön.

Det kom nämligen en dag sex unga män till hans läger och bestormade honom med böner att han skulle skaffa dem fruar. Det fanns inga unga flickor att fria till, ty negererna i trakten hade lagt beslag på alla för egen räkning. Schebasta försökte övertala negerhövdingen Lipongo att lämna de unga dvärgkvinnorna ifred men han talade för döva öron. Negrerna höll på sina fäderneärvda bruk. De voro de starkare och de ansåg sig kunna röva dvärgflickorna när de så ville. Och då flickorna knappast sträva emot, då de ha det både bättre och bekvämare i negerbyarna och kan uppsöka sina familjer i grannskogen när

har ju inte så mycket förstånd på sådana saker. Jag förstår den passar nog bäst på ett slott eller en herregård.

— Visst vill jag köpa den, om jag får. Hur mycket ska mor ha för den?

— Ja, inte kan jag bestämma det. Det förstår väl herrn bäst själv vad tockna är värda.

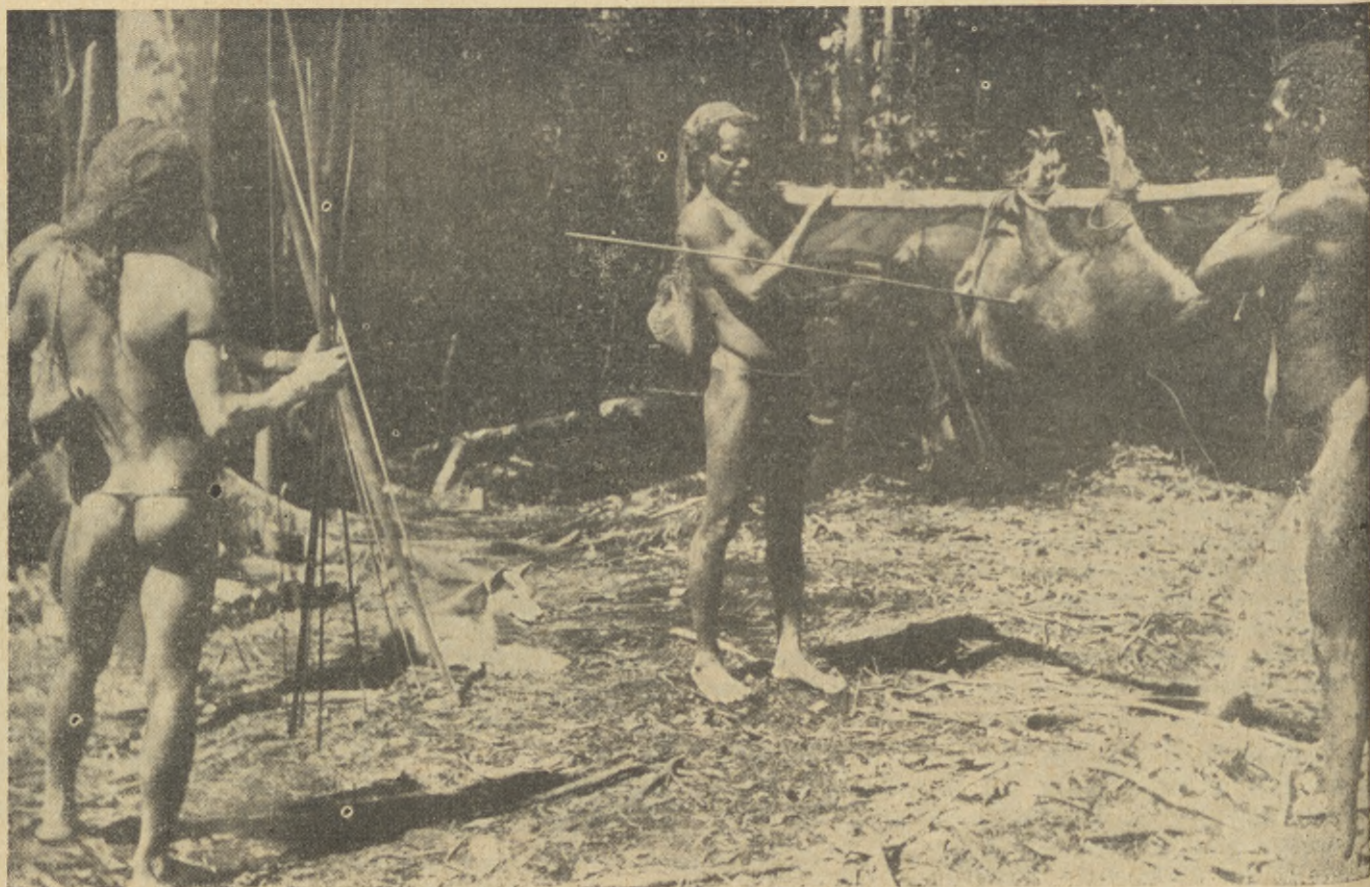
— Den är värd mycket pengar — ska vi säga femhundra riksdaler?

Gubben Söderlund trodde inte sina öron. Femhundra riksdaler för en sån där porslinsmugg . . . Han måtte inte vara riktigt klok, som kunde bjuda så mycket pengar för sådant skräp.

Mor Söderlund strök tillbaka schaletten och såg nästan virrig ut. Svetten bröt fram i pannan på henne — hon kunde inte få fram ett ord.

— Är mor inte nöjd med det? frågade kammarherren.

Gumman Söderlund neg ända ned till jorden.

Trots sin litenhet äro dvärgarna stora jägare. Här har man fällt en vildgalt och skall just frakta hem bytet.

de önska, är det egentligen endast pojkarna som bli lidande på saken. För dem blir det ibland en sådan brist på kvinnor att giftermål är praktiskt taget omöjligt.

Kannibalism existerade förr bland negrerna och dvärgarna. Numera förekommer människoätande inte — åtminstone mycket sällan och då i allra största hemlighet. Dvärgarna efter Kongofloden förneka t. o. m. bestämt att någonsin ha befattat sig med människoätande. Deras försäkran är emellertid värd föga tilltro. De har säkert inte varit bättre än sina herrar, negrerna, och andra dvärgfolk, vilka utan omsvep tillstå att de varit mäniskoätare.

Negrerna har haft ett mycket starkt inflytande på dvärgfolket i alla avseenden. Bl. a. har dvärgarna av negrerna lärt sig tatueringskonsten. I synnerhet bland kvinnorna är det vanligt med tatuering i ansiktet. Denna konst utövas emellertid endast av negrerna, varför dvärgkvinnorna måste be negrerna om hjälp för att uppnå denna "försköning".

Någonting som också anses mycket vackert är nålvassa fram-tänder. För att spetsa tänderna har dvärgarna själva en mästare, Allanga. Han var under Schebastas tid hos stammen en fackman i ropet och anlätades inte bara av dvärgarna utan även av negrerna. Denne tandteknikers verktyg bestod av en mejsel och ett klapprä. Patienten lade sig utsträckt på ryggen, sköt en klots under huvudet, slöt ögonen och skramlade på något infödingsinstrument framför sig. Allanga satte sig bakom så att patientens huvud kom att ligga mellan hans ben. Sakta knackade han bort stycke för stycke av tanden, tills den fått den

önskade spetsiga formen. Ofta kunde tänderna bli spetsiga som nålar genom den behandlingen.

Detta spetsande av tänderna hos dvärgarna och en stor del av skogsnegrerna bottnar enbart i en önskan att göra sig vackra. Gärna ta de på sig smärtorna av behandlingen och den därpå följande tandvärken endast för att få en "vacker mun och vackra tänder". Att dessa "skönhetskurer" inte voro så nyttiga säger sig självt. Hos de äldre dvärgarna, både män och kvinnor, lyser också stora luckor i tandraderna.

Ett annat bruk, som går ännu längre i stympning och med all säkerhet härlett från negrerna, förekommer bland kvinnorna. Negerkvinnor av olika stammar anser det synnerligen vackert att genomborra överläppen varpå de skjuter in en stor rund skiva av elfenben, vilket närmast kommer dem att se ut som om de hade anknäbb. Dvärgfruarna låter också genomborra sina överläppar och pryder dem med vanliga järnålar eller järnringar.

Då kyssandet är ett för dvärgarna totalt okänt bruk, utgör de ofta tio centimeter långa skönhetsnålarna inte något hinder härför och även om dessa prydnader närmast se ut som lås, hindra de heller icke talförmågan. Sådan läppbehandling underkastas de små flickorna redan i den spädaste åldern och kunna sedan hela livet stoltsera med denna prydnad. Vilka offer tar inte den fåfänga mänskligheten av alla raser på sig för sin skönhets skull . . .

Bakgårdsfilosofi

Och så har solen äntligen lyckats lyfta sina ännu blekgula vinterstrålar över plåttaket. Genom mitt fönster mot bakgården kommer de första strålarna, som med någon sorts reflex sprida sig som trevande spjutspetsar över väggen mitt emot, över de tomma, blomkrukslösa fönstren, där disktrasorna hänga ute på tork . . .

En bakgård är ingen uppbygglig syn — säger min värdinna. Att hon placerat mig i det här rummet är emellertid helt dikterat av hennes omtanke om min person. Jag slipper bullret från gatan. Mitt rum har stolta traditioner. Här har bott många årskullar studerande — alla ha klarat sig genom. Det har inte minst miljö och behandling sin del i. Min värdinna tittar in ibland och understryker oftast min avundsvärda ställning att ha råkat få boplatz i detta högst förnämliga hus med hundraåriga (?) kulturtraditioner. Hennes tal flyter fram som segt gummi och är en mycket komplicerad blandning av släkthistoria, förmaningar och moraliska dogmer. Varje sak i rummet har sin egen, särskilda historia. Hon tröttnar aldrig att berätta Sakerna äro många, och de flesta överflödiga och tålmodsprövande på alla vis, gipskattor och figurer, som äro gråa av ålder för att inte tala om de stora tavlorna med sina ännu större, bronserade ramar — allt har tiden lagt sitt mörka töcken över. Det kräves taktfullhet och utvecklad kultur att umgås med dessa inventarier.

Den påminnelsen fick jag inte minst vid det första mötet med rullgardinen. Den lossnade nämligen från sitt fäste och lade sig som en urblekt, gammal romersk toga över min lekamen, när jag skulle släppa in lite ljus en morgon. Där stod jag alltså invept i rullgardinen med värdinnans förebrående blickar riktade på mig. Hon framhöll att huset var avsett för kulturella människor, som inte umgås med inventarierna så våldsamt — helt annat folk än dom som bor inne på bakgården mitt emot. Och vem vill inte vara kulturell? — alltså har jag anpassat mig.

Ibland har jag i alla fall mardrömmar — jag drömde en natt att jättetavlan med de beskyddande vingarna över min säng, ramlade ned och krossade mig totalt. Men nu har jag satt nya, starka snören i tavlan, när värdinnan var borta på besök. En kulturell människa bör inte riskera sitt liv i onödan. Jag läste för en tid sedan, att en av krigets skickligaste generaler, som klarat sig i många drabbningar, blev överkörd och dödad av en lastbil sedan kriget var slut. Detta kan ju låta lite underligt. Men det skulle kanske vara ännu underligare, att få läsa om en yngling, som under nattens fridfulla sömn döddats av en nedfallande tavla med beskyddande vingar på . . .

Nu har solstrålarna nått fram till mitt fönster — och deras spjutspetsar borra sig in i gipsfigurernas gråa och sterila ansikten, lättar på dunklet över tavlorna och kastar ett spanande ljus över bladen i det betänkande från en statlig utredningskommitté, vilket jag studerar intensivt. Jag har just kommit fram till bostadsfrågan. Nu går en av bakgårdens många kvinnor sin obligatoriska vandring med den tunga matkorgen, öppnar dörren och försvinner med sin börda upp genom den dunkla spiralen av många trappor. Snart skall också en man komma sakta skridande över gården och försvinna genom porten. Jag har sett honom många gånger tidigare. Min värdinna säger, att man inte skall intressera sig för eller överhuvudtaget ha något umgänge med de andra människorna i huset — och i synnerhet inte med dem som bo inne på bakgården. Hennes intresse för

alla de goda sevärheterna i mitt rum och deras historia är vida större.

En dag gjorde jag ett brutalt brott mot hennes förhållningsregler. Mannen, som jag nyss tänkte på, kom som vanligt över gården, och jag såg att han tappade ett papper, vilket han själv inte märkte. Jag gick ned på gården och tog upp papperet. Där stod ett namn och något om en viss tid för behandling tydligen skrivet med en läkares något latinskt sprättiga stil. Jag skyndade in genom porten och började en spiralvandring uppför de mörka trapporna. Det doftade mat och tobaksrök och trapporna voro nötta av många steg, en riktig fördjupning där trafikströmmen gått fram. Väggarna, som delvis flagrat av sig den bruna, dystra färgen ha blottat murytan här och var. Det är en helt annan atmosfär här än i gathusets trappuppgång, som oftast doftar av dyra cigarrer och andra exklusiva dofter. Vid tredje trappan stod mannen, som tappat papperet. Han andades mycket tungt och tittade med en fjärrskådande blick upp mot de trappor han ännu hade kvar till sin dörr. Mannen rycker till, när jag lämnar honom lappen och tittar skyggt på mig. mumlar ett tack och fortsätter upp genom de dunkla spiralerna. Han förstår att jag vet att han är f. d. sanatoriepatient — och man bör inte intressera sig för andra människor i huset har värdinnan sagt. Kanske bättre i alla fall att bara jag vet det än att jag hade lämnat lappen med uppgift om behandling o. s. v. till portvakten, som kanske gått omkring och frågat i huset vem som tappat den — —

Jag tittar på alla de invecklade tabellerna — i den statliga bostadsutredningen — och önskar att jag själv skulle kunna få fram en tabell, mera belysande och levande. En tabell, som skulle tydligt visa, att de människor, som ha de tyngsta bördorna, ha de längsta trapporna, långa spiralformiga trappor, som leda upp till vindskuporna, där utrymmet är litet och mörkret förhärskande . . . Min tabell skulle säga mycket mera än många prydliga siffror och linjeräta kolumner från en statlig utredningskommitté.

Solo.

HYMN TILL VÅREN

När det våras vill jag lämna
glad min kulna vinterlyxa
och bevittna hur de rämna,
köldens bojor, och förnya
själens sinande förråd —
vill jag känna Vårens nåd!

När det våras vill jag vandra
över bruna våta vångar —
ensam, ej i flock med andra,
vill jag känna hur det ångar
ur den varma mull som nyss
väckts till liv av solens kyss.

När det våras vill jag sitta
på en stubbe i en glänta,
bara sitta still och titta
på allt nyfött liv och vänta
på den första lena vind
mot min vinterbleka kind.

När det våras vill jag dåras
av små molnens lek på fästet,
vill jag jubla när det spåras
hjonelag i fågelnästet —
när det våras här som bäst
vill jag vara Vårens gäst!

BERNH. BENGTSO.

Blåsten risslar och rasslar i tallarna utanför. På den lilla skogssjön hoppar ursinniga, vita gäss österut. Men Johan Grå, som nalkas butiken, går rak och kraftig som en kärnfrisk fura. Han är bortåt sjutti men det märks inte på honom.

Snart sitter han på en kagge vid disken och pratet fortsätter. Av någon anledning ledes det in på slagsmål. Det har varit dans i en by någon mil härifrån och ett par av pojkarna är blåa under ögonen. Det skäms de inte för. Tvärtom. Att råka in i en knytnävsbatalj är än i dag ett äventyr härope.

Det tycks emellertid inte ha gått så bra som de vill ha det till. Johan Grå rycker på axlarna och fnyser.

— Barnstrunt! säger han. Nej, annat var det förr i världen. Då tog man en hundrakilosmjölsäck under vardera armen och spatserade opp på körvinden.

— Nä-ä, kommer det misstroget från en av pojkarna.

— Jo du. Försök får du se hur långt du kommer. Å vad slagsmål anbelangar kunde man det med.

— Det gick visst hett till då? undrar en blek, glasögonpydd yngling. Det kommer så tyst och försynt att vi alla lägger märke till honom.

Johan Grå svarar inte. Han fiskar opp en tobaksfläta och förser sig med en duktig bit. Det är stiltje ett tag men ämnet inträtter, det märker man. Albert Jonsson, som inte är fullt så gammal som Johan Grå men lika kärnfull och dessutom en gudabenådad berättare fortsätter:

— Jo, då gick det lite vilt till. Jag minns hur det var då Tattar-Hinke och hans kumpaner härjade i Ådalen. Jag jobbade i Kramfors då, så jag vet hur dom bar sej åt. Fyra stycken var dom, mörka och starka, och det var inte hälsosamt att råka i krakel med dem. Dom var inte nogräknade utan slog med vad

dom fick tag i. Ådalingarna var inte veka dom heller men hur det var satte tattarna en sån skräck i befolkningen att ryktet gick långt före dom. Men så en dag kom de till en liten by ett par mil ovanför Kramfors och där bet dom i gräset.

— Blev dom ihjälslagna? frågar en av pojkarna.

— Inte riktigt men nära på. Det var skrattretande att höra hur det gick till, ty konstigt nog var det en åttiårs gubbe och hans pojke som satte stopp för deras framfart. Och det gjorde de så rejält att tattarna alldeles tappade lusten att härja i Ådalen.

Handelsman sticker pennan bak örat och lutar sig framåt. Till och med Johan Grå, som hitills suttit oberörd, lystrar till.

— Gubben hette Logren, fortsätter Albert Jonsson. Han bodde i en liten stuga nere vid älven tillsammans med pojken som var omkring de femti. De fiskade och brukade en liten åkerlapp och pojken, Sven hette han förresten, var gårdskarl ibland åt en disponent.

Tattarna kom oppifrån, längs andra sidan älven. Det var sent på kvällen när de knöck en båt och rodde över. Logrenarna såg dom komma men baxnade inte för det.

I början gick allt bra, ty tattarna var hyggliga och bjöd på sprit. De tyckte inte att de två karlkropparna var nåt att ta i så dom beslöt bara att skoja med dom innan dom gav sej iväg. Men först ville de se hur mycket sprit dom tålde. Och det var en hel del. Varken gubben eller pojken knäade och då tattarna märkte att det gick åt för mycket brännvin korkades buteljerna igen.

Så gick tre mot dörrn men den fjärde stannade efter och bäst det var ryckte han gubben Logren i skägget. Logren hade ett väldigt helskägg och det är klart att det gjorde ont.

— Hut tattare! skrek han och gav otäckingen en hurring så han satte sig på golvet. Och då var det färdigt.

Det blev det vildaste slagsmål jag hörde berättas om så länge jag var i Kramfors.

Hur det avlöpte i alla faser vet ingen riktigt. Gubben Logren somnade av ganska tidigt; han fick nämligen en stol i skallen. Då han kvicknade till hade två av tatterna vräkt pojken överända och den tredje ryckte opp en stor slidkniv.

Då glömde gubben att skallen dunkade som ett tröskverk. Han rusade opp, sparkade till tattern så kniven flög genom fönstret och gav sej på dom andra.

— Det är bra, skrek pojken, ge dom bara!

Innan gubben fick en sinkadus så han tuppade av igen var pojken oppe och så turades dom om att ligga och slå stup i ett. Stolar och bord gick i bitar och fönsterrutorna krasade varenda en. Hur det var kom dom ut på gården där det var bättre svängrum och det var kanske tur för Logrenarna. Ty hade inte ett kvinnfolk som bodde en bit därifrån kommit ut och hört vad det var fråga om hade det säkert inte slutat så lyckligt som det gjorde.

Hon hörde medsamma att det var fara på färde och gnodde för livet för att hämta hjälp. Långt var det till grannar och tid tog det innan det samlats så många att dom vågade ta sej nånting för. Till slut var dom omkring ett dussin och med fjärdingsman i spetsen sprang dom bort till Logrens.

Men när dom kom fram var det så tyst som om det inte funnits en människa där. Överallt låg bitar av fönsterglas och husgeråd och här och var fanns härtestar och blodstänk.

— Det här står inte rätt till, sa fjärdingsman.

Naturligtvis trodde allihop att tatterna slagit ihjäl Logrenarna och stuckit iväg. Det var hemskt. Men bäst dom stod där och kände det ila kallt efter ryggraden hörde dom det mumla och muttra nästan. Mumlandet kom från baksidan av stugan och där låg de fyra tatterna i rad och bredvid satt gubben med ett yxskaft i näven. En bit ifrån grävde pojken med en spade i jorden så svetten stänkte om honom.

— Gräv på, gräv på, muttrade gubben. Är det nån som rör se? smäller jag till.

— Vad i fridens namn är det fråga om! röt fjärdingsman.

Logrenarna hoppade till och pojken slängde spaden och satte iväg. Gubbarna satte efter och snart hade dom honom med tillbaka.

— Ta mej då! tjöt han. Det som är gjort är gjort!

Alltihop verkade besynnerligt men snart kröp det fram att Logrenarna trodde att dom slagit ihjäl tatterna och nu höll dom på att gräva ner dom.

— Usch! kommer det från en av pojkarna.

— Ja, det var lite kusligt men tatterna kvicknade snart till och efter ett dygn var dom så pass rediga att dom fick i sej lite mat. Ja, det var inte mycket med Logrenarna heller, dom hade nog fått sitt. I alla fall så fick tatterna krypa in ett tag och sen var vi kvitt dom i Ådalen. Det var det bästa som hände däruppe den sommarn.

Albert Jonsson håller andan ett tag, och var för sig försöker vi smälta saftigheterna. Pojkarna med blåtiorna slokar moloket tills en av dem knixar med halsen och säger:

— Det var det rääste jag hört. Så slåss vi inte nu för tiden.

Johan Grå hänskrattar.

— Nä nä, hånar han, det stoppar ni inte för. Då kunde det både ges och tas.

Mer säger han inte. Det är tillräckligt ty alla vet att han varit med om bataljer som vi knappast kan drömma om.

— Hur var det i Ruske, frågar handelsman inställsamt, var det inte där du slogs ensam en natt mot en hel by?

— Jo, svarar Johan Grå, men det var inget rejält slagsmål. Där var det bara småpottor — nästan lika ynkliga som du.

Handelsman drar in näsan, röd och stucken, men vi andra skrattar ty vi vet att det inte är så helt med sämjan mellan de två. Ända från den dag Johan Grå upptäckte att han debiterats tre tobaksflätor för mycket misstror han handelsman i allt han säger och gör. Det är förstörade misstankar men helt grundlösa är de inte; handelsman har nämligen rasande lätt att räkna fel och märkligt nog blir det aldrig till hans egen nackdel.

— Vad slogs ni om häromkvällen då frågar någon och vänder sig till en av pojkarna.

Pojken rycker till och rodnar.

— Ä, det var inget, svarar han.

Johan Grå spanner blicken i honom.

— Jaså, det var inget undrar han spydigt. Det hördes inte så i morse när du stod på vedbacken och skröt för Agust att du rensat lokalen. Jag hörde dej nog fast jag inte brydde mej om att gå fram och klämma på högfärdsblåsan.

Den andre pojken blänger på sin kamrat.

— Jaså, du går omkring och skryter fast allihop vet att du fick dalj, förebrår han.

— Än du då, svarar den förste. Hade du inte varit så feg att du sprungit hade vi klarat oss.

— Feg? Var jag feg?

— Det var just vad du var det.

Nu blir det livligt. Pojkarna beskyller varandra för än det ena och än det andra. Om allt vore sant som de hävde ur sig fanns inga större bovar i det här landet.

— Du sa att jag var feg!

— Ja, det sa jag!

— Det tar du tillbaka!

— Tillbaka? Varför skulle jag det? Du var ju feg!

Handelsman blir allt rynkigare i ansiktet och slutligen pekar han mot dörrn.

— Ska ni bråka så ge er iväg ut! Det här är en butik och ingen danslokal! domderar han.

Pojkarna följer rådet och alla andra samlas omkring dem. Det blir kroktag och klumpslag och hela registret, men drabbningen är ganska ofarlig och lockar enbart till skratt. Johan Grå skakar på huvet.

— Bara luft, muttrar han, luft och magväder.

Pojkarna är jämnstarka och det ser ut som gratisnöjet skall räkka ett tag. Ingen observerar en liten spenslig kvinna som nalkas med raska steg. Först då hon är aldeles inpå lägger vi märke till henne; det är en av slagskämparnas mor.

— Jestanes pojkar, vad tar ni er till, utbrister hon.

Pojkarna hör inget och kvinnan vädjar hjälplöst till åskådarna. Så går hon resolut fram, hugger pojkarna, en i vardera nypan, och ruskar dem så tänderna skallrar.

— Vem i hel . . . — börjar den ene.

Så upptäcker han vem det är och blir moltyst. Han öppnar munnen igen men sluter den, kör nävarna i byxfickorna och lomar iväg. Den andre står kvar och sväljer, aldeles som han fått något i fel strupe. Så sticker han med.

Kvinnan står kvar; med händerna i sidorna och krokig rygg. Självta gestalten har något rörande över sig. Hon är märkt av arbete, mödor och vak. Men blicken är klar och beslutsam och den mönstrar den ene efter den andre, klädande av åskådarna deras karaktiga skrytsamhet. Hon säger inget, hon bara står där. Så vänder hon och går tillbaka med mjuka steg.

Och kvar står en skock karlar, på en gång frusna och tafatta. Ingen pratar längre om slagsmål. Efter en stund går var och en till sitt. Blåsten rumsterar om i tallkronorna och skyarna hänger tungt över byn.

Nio-årig skaldetös gjorde sensation på New York-tidning

Hilda Conkling började dikta långt innan hon kunde skriva sitt namn

Mången vill gärna rynka på näsan, när blotta ordet "underbarn" förs på tal, och det skall villigt medges, att uttrycket missbrukats ända till leda och att det därigenom med all rätt fått en dålig klang. Särskilt de musikaliska underbarnen har varit påfallande talrika, därnäst kommer väl — kvantitativt sett — de små språk- och matematiksnillena samt dansens, schackspelets och — i våra dagar — först och sist filmens otaliga små koryfeer av bägge könen och alla åldrar från den nyfödda babyn upp till den mer eller mindre fräknige (rackar)-pojken i målbrottet och backfisken, resp. Kvinnan (med stort K eller t. o. m. med "Det") på tretton år... Ack ja, underbarnen är i sanning legio, ty de äro många. Men inte ens underbarnen bör alla skäras över en kam. Det har funnits och det finns tvivelsutan även i den dag som är ett och annat underbarn, som verkligen skiljer sig från mängden av gelikar. Det kvinnliga vetenskapliga fenomenet, nobelpristagerskan först i fysik, sedan även i kemi, Sorbonnesprofessorn madame Curie, var och förblev ett sådant underbarn under hela sitt liv, Ludwig van Beethoven, världens odisputabelt största musikaliska snille, skrev redan vid elva års ålder tre berömda pianosonater, och både Lionardo da Vinci och Emanuel Swedenborg, de två mångsidigaste genierna hittills på vårt klot, visade lejonklorna redan vid mycket späda år.

Rent litterära underbarn i egentlig mening och av absolut tvättäkta slag är — kanske av högst naturlig orsak — tämligen sällsynta. Nog för att en massa, kanske rent av flertalet av världens främsta diktare, skaldar och författare börjat skriva redan vid späda ålder eller åtminstone vid mycket unga år, men som regel har alla dessa alster mest haft rent litterärt kuriosaintresse. Alldeles fränsett den än i dag så legendariske Shakespeare måste man likväl häpna över de odödliga verk och den rika produktion så många av våra största skaldar — särskilt då lyrikerna — åstadkommit under en kort, ofta av någon svår sjukdom (framför allt tuberkulos) härjad och förpinad livstid. Man behöver t. ex. bara tänka på engelsmännen Shelly och Keats, ryssen Lermantov, eller vår Erik Johan Stagnelius — av dessa fyra blev ingen mer än 30 år...

Av Amerikas många litterära "underbarn" ha jämte Marjorie Fleming och Carson McCullers (som dock var över 20 år, när hon skrev sin berömda debutroman: "Hjärtat jagar allena") inga blivit så ryktbara som de små skaldinnorna Hilda Conkling och Natalia Crane. Bägge skrev vers redan i fyra—fem års åldern — lilla Hilda brukade diktera dikterna för sin mamma,

som själv var en känd författarinna, när hon bara var fyra år och ännu inte lärt sig skriva. Mamma Conkling upptecknade dem och några av dessa Hildas allra tidigaste små poem kom sedan med i hennes första diktsamling, vilken utgavs redan då tösen var åtta—nio år gammal.

Natalia Crane skickade som nioåring in ett par dikter till den stora New York-tidningen "the Sun", dikterna antogs och infördes utan att man hade en aning om författarinnans ålder. Suns litteräre rådgivare och redaktör blev därför något till häpen, när Natalia en dag kom upp på redaktionen för att lyfta honoraret — förresten kallad dit av redaktören, som gärna ville närmare lära känna förf. till de ovanligt goda dikterna. Han trodde knappt sina ögon och öron, när en liten skolflicka presenterade sig som upphovet till dikterna — och dessutom hade med sig ett par andra, lika bra eller kanske ännu bättre. Kritiken hade inte ord nog av beröm, både när Hilda Conklings och Natalia Cranes första diktsamlingar kom ut. När det blev allmänt bekant, att ingen av flickorna ännu fyllt tio år, gick det t. o. m. så långt, att en recensent åtminstone vad Natalia Crane beträffade, inte ansåg sig kunna förklara dikternas höga kvalitet på annat sätt än att i lilla Natalia se ett slags skrivande med i u m... (Det var just under spiritismens allra mest gyllne högkonjunktur strax efter förra världskriget.) Senare diktsamlingar — som naturligtvis såldes i stora upplagor — av Hilda och Natalia befäste ytterligare deras litterära rykte, och att detta blivit verkligt bestående och inte — som så ofta, när det gällt s. k. "underbarn" — endast varit smart uppreklamerat och av hastigt övergående natur, bevisas bl. a. av att bägge de små skaldinnorna fått en framträdande plats i en av Amerikas mest ansedda och representiva moderna litterära antologier (utgiven av den bekante skalden, kritikern och essayisten Louis Untermejer).

— — —

Här nedan följer ett par prov på underbarnens dikter i svensk tolkning, först tre små dikter av Hilda Conkling, som oftast skrev orimmat — på sätt och vis nog så "modernt". Natalia Crane däremot rimmade gärna och ibland med något av den utstuderade finess, som en dej orientalistisk — framförallt persisk — poesi inte sällan briljerar med. Men hennes konst verkar lika betagande omedveten och äkta som hennes ofta förbluffande djupsinnighet, och lika naturligt levande verkar trots allt hennes, av somliga kritiker påpekade, stora förkärlek

för ordet "ros", en blomma, vilken ideligen lyser fram i hennes vers som färg och doft, symbol och rim...

(Litterära underbarn)

Vattnet.

Jorden vänder sig varsamt,
rädd för att spillta en droppe av sina sjöar och floder.
Haven håller den i famnen,
och haven famnar himlen.
Vad är väl detta vatten
som flödar likt silver
och kan hålla hela himlen i sin famn?

Hövälmén.

Detta är bara ett annat slags bikupa,
fylld och bräddad av ljuvlig sötma.
Det här är kupan som bina lämnat.
Det var från denna klöverhöj
de tog bort honungen
och flög med den till en annan,
deras egen kupa.

Den gamla bron.

Den gamla bron har en färad panna,
böjer sig undergivet och får inte rätta på ryggen
bara för att vi skall kunna gå över.
Den suckar och stönar
men vi hör det inte.
Med bedrövad uppsyn,
sorgset och stilla
bär den hela dagens tunga
med allt dess slit och släp och alla dem som skall över.
Träden faller sina löv i vattnet,
himplens skyar nickar vänligt och bekant.
Löven singlar ned som små prunkande segelbåtar,
en brokig regatta, speglade sig i rymdens och vattnets blå.
Men den gamla bron är inte alltid så tung till sinnes;
den ler var gång de smäckra löven kommer seglande ikapp
och nickar glatt åt barnen, som leker på stranden.

I mörket.

Efter Natalia Crane.

Djupt i mörkret — vem kan där väl skönja färgen på en ros,
teckningen på fjärilns vingar eller vart den flög sin kos?
I den djupa mörka natten vem kan finna väg och stig . . . ?
Men i mörker ter sig blomdoft desto mer förunderlig.
Varje vindil går en nära inpå livet som en fläkt,
som en doft av evighetens egen djupa andedräkt . . .
Djupt i mörkret — vem kan veta hur ett blad, ett strå ser ut?
Där går var och en i blindo, där tar alla vägar slut.
Djupt i mörkret synes allt gudomligt gåtfullt och förtäckt,
djupt i mörkret någonstädes väntar ljus och morgonväkt.

OSWALD LINDSTEN.

Mina kära, kära barn

(Forts. fr. sid. 18.)

apan högljutt snatrande sprang fram och tillbaka på trappstegen. När han fick syn på oss, närmade han sig skyndsamt och drog oss i väg mot vagnen. Då vi kom inrusande, bjöds oss en hemsk anblick; mitt på golvet låg mannen utsträckt på ryggen. Ansiktet var blåaktigt och förvridet till en grimas. Den ömkligt gnällande hunden låg bredvid och slickade sin husses hand. Skrikande störtade vi ut igen efter folk. Så snart de fick höra vår osammanhängande berättelse sprang de bort till vagnen. Vi stod utanför och vågade inte säga ett ord. Så kom de ut igen. Deras ansikten var allvarliga. "Död", hörde vi någon säga. "Död". Detta hemska ord ringde i våra öron, då vi gick hem. Till sist kunde vi inte hålla tårarna tillbaka längre utan grät förtvivlat. Folk tittade efter vårt sorgliga tåg.

Efter detta gick vi aldrig mer till cirkusen, som förresten snart drog sin färde. Barn glömmet fort, och snart hade vi andra intressen. Dock minnet återvänder ibland, minnet av en god människa.

— — —

Under tiden har mina barn blivit trötta på leken och satt sig bredvid mig på bänken. "Miei bambini carissimi mumlar jag för mig själv. Vad säger pappa?" frågar två ivriga röster. "Mina kära, kära barn." — "Tycker pappa, att vi är det?" säger flickan tveksamt, "fastän vi är stygga ibland?" — Ja, det tycker jag. — Men de hör mig inte mer, ty de jagar redan efter en liten citrongul fjäril, som flaxar förbi i sin första väryra. Mina kära, kära barn.

— ★ —

Ett bevis så gott som något för nyttan av de åtgärder som här i landet vidtagas för att bemästra nötkreaturtuberkulosen får man av den utredning, som dr N. P. Oscarsson i Lund gjort över förhållandena på ön Ven, där man trots flerfaldiga påstötningar icke gjort någonting för att komma denna sjuka till livs och icke heller velat ansluta sina besättningar till det statsunderstödda frivilliga tuberkulosbekämpandet. Av utredningen framgår att på Ven 9 barn av 26 under 3 år voro tuberkulinpositiva, d. v. s. 35 %, av 61 barn under 7 år voro 25 positiva (41 %) och av 155 under 15 år 78 positiva (50 %). Som jämförelse har man resultatet av motsvarande undersökningar i tre kommuner i Skåne, där nötkreaturstuberkulosen nu är praktiskt taget utrotad. I dessa kommuner hade av 79 barn under 3 år endast ett visat positiv reaktion. Av 196 barn under 7 år voro endast 15 positiva (8 %) och av 417 under 15 år voro 65 positiva (16 %).

— Här föreligger, säger professor H. Magnusson, vilken gjort en sammanställning av de senaste tio årens undersökningar rörande sambandet mellan tuberkulos hos människor och nötkreatur, alltså en väsentlig skillnad ifråga om antalet infekterade barn, vilket förhållande med största sannolikhet sammanhänger med frekvensen av nötkreaturstuberkulosen i resp. trakter. Sedan medicinalstyrelsen fått rapport om dessa förhållanden har den förordnat om veterinär undersökning av samtliga nötkreatur på Ven.

LINDHOLMS KLICHE'FABRIK A/B

Gamla Brogatan 19 — STOCKHOLM — Tel. 20 54 20

Utför snabbt och billigt

Kvalitetsklichéer

Retuscher — Ritningar — Stereotyper — Matriser

BESVIKELSE

Hösten sjöng på sista versen. Den klara luften, hög och genomskinlig som kristall hade utbytt mot regn och tjocka och lågt farande moln. Den melankoliska årstiden var inne. Ute var grått och trist, gatorna våta och lerigt i parkerna. De sista färgrika bladen hade singlar till marken, där de en kort stund utgjort en lysande färgklick för att så sugas upp av smutsen, trampas under fötterna och bli ett med den jämngrå jorden. Träden stod kala och nakna sorget sträckande sina avlödade grenar mot himlen. Människorna gick omkring med ständig hosta och rödsvullna ansikten, medan diset och röken bredde sin kompakta slöja över staden. Det enda vackra var fukten på asfalten, som strålade och glimmade i lyktskenet.

Jag satt i mitt varma lilla rum och tittade ut genom fönstret på människorna nere på gatan, där de skyndade förbi i en aldrig sinande ström. Så bråttom de hade, stackare! Själv hade jag just ingenting att göra. Ingenting annat att sysselsätta mig med än mina ensamma tankar.

Plötsligt fick jag en idé, reste mig och drog ner rullgardinen för att stänga ute mörkret och vardagen, gick in i garderoben och tog på måfå ner från hyllan en av de många kartongerna, som sått där i årtal och skräpat. Det kan vara roligt ibland att plocka i gamla papper. I ensamma stunder, när man längtar sig tillbaka, kan man kanske finna gamla vänner där.

Det var en stor kartong, ombunden med ett brett gult band, för att inte dess alltför rikhaltiga innehåll skulle rinna ut. Utanpå låg ett tjockt dammlager, som slog upp till en sky, när jag gläntade på locket. Överst låg ett gammalt gulnat pass och därunder, pryddligt travade och ombundna med silkessnören i granna färger, flera högar med vykort. Tydligt från alla resor jag företog som ung och som gått till de flesta länder.

Sedan jag lossat på snöret till en av buntarna och tittat på korten däri, började jag i minnet återknyta till alla händelser i samband med dem och så småningom företog mina tankar på egen hand allt längre resor i fjärran belägna länder, och jag hade inte mer någon känsla av att befinna mig i ett trångt och tråkigt litet rum, avgränsat genom fyra kala väggar och utfyllt med några gamla skamfilade möbler. Men jag ville göra en ny resa och valde därför en annan bunt. Där var inte bilderna och föremålen på vykortet så långt avlägsna. Det var kort från resor i Sverige med motiv längst uppifrån Lappland ända ned till Gottland och Skåne.

Plötsligt föll min blick på ett kort från Stadsparken i Malmö. Varför hade jag det? Det fanns väl ingen anledning till att köpa kort från en så vanlig plats, där jag varit så många gånger? De flesta av vykortet var nämligen inte skrivna på, utan endast souvenirer från litet ovanligare platser som jag besökt.

— Men Stadsparken i Malmö? Nej!

Jag vände på kortet för ass se, om något stod skrivet på baksidan. Det var fullklottrat med en gammaldags, sirlig stil, som man i nutidens jäkt sällan får se maken till.

Men se, det var ju faster Hildas stil! Ja, sannerligen, hennes namn stod också som underskrift. Kära gamla faster!

Nu kom jag ihåg: det måste ha varit från min första, stora resa, resan till Malmö för att hälsa på faster. Det var mitt första äventyr, min första kontakt med det Spännande och Lockande Livet. Åh, så jag hade glatt mig en hel månad i förväg åt den där resan, när jag äntligen genom ideligt tjatande på mor lyckats genomdriva den. Och ensam hade jag fått lov att

resa också! Jag som aldrig förr varit längre än med Pappa till Sigtuna en söndag. Nu, ända till Malmö!

Jag gick i ett saligt rus, planerade och planerande; tider, utrustning och tusen andra saker, som skulle ha räckt för en resa till världens ände.

— Hur härlig är i alla fall inte ungdomens förmåga att ta allt med ett sådant allvar, tänkte jag, en smula vemodigt, och vände på kortet.

Mor fick knappt en lugn stund och var nog ganska glad, när jag äntligen kom iväg. Fast kanske en smula orolig också.

Tre hela dagar skulle jag få vara borta. Längre kunde jag inte få ledigt jag gick ju i skolan. Tänk, vad jag skulle bräcka av mina kamrater, när jag kom tillbaka och kunde berätta om min underbara resa. Det var nog inte många bland dem som varit så långt på egen hand.

Min spänning växte för var dag som gick och straxt innan avresan levde jag i feber, som nog kulminerade i en smula byxångest, när jag till slut stod på tåget med bagaget upplagt på pakethyllorna och tog emot de sista ömma och välmenande råden från min ängsliga moder.

Resan blev också underbar. Varje dag var ett nytt äventyr när jag vid faster Hildas sida, med vidöppna ögon slukande varje intryck, strövade omkring på upptäcktsfärd, som alltid med sann kännedom om en barnmages behov, slutade på kondis framför ett fat bakelser och en kopp choklad med vispgrädd

Jag kom tillbaka till skolan och lyckades hålla tyst med mina upplevelser några dagar, fast jag kände mig nästan sprickfärdig av lust att tala om. Så småningom gled allt in i sina vanliga gångor, trots att jag till en början gått omkring och känt mig som upptäcksresande och nära nog tyckt mig se ett förklaratsken utströmma från mitt huvud.

Naturligtvis lirkades hemligheten ur mig och väckte berättigat uppseende bland kamraterna. De närmaste rasterna var mitt anseende oerhört och ofta lekte vi lekar, som inspirerades av min upplevelse, där jag alltid fick mig anförtrodd rollen som Columbus, upptäckande den nya världen eller kapten Cook skuggande med handen för ögonen på en av sina forskningsresor.

Men efter några dagar var alltihopa glömt för nya händelser. Också jag fick nya saker att sysselsätta min fantasi med. Det var åter samma plugg, samma slagsmål på rasterna, samma skoj på lektionerna, när magistern vände ryggen till och då och då samma nyp i örat, när han avslöjade syndaren. Men det där tog inte så mycket på mig som förut; jag hade liksom en hemlig sköld, som skyddade mig, en hemlig aning i mitt inre, att jag fått se en flik av Det Stora och därför kunde bortse från småsaker som dessa.

Så kom en dag två nya elever till skolan. En liten ljus pojke och hans syster, med mörka ögon och långa svarta flätor. Hennes ögon var så stora och runda, och det dröjde inte länge, innan jag lekte med henne hellre än någon av de andra flickorna eller pojkar. Ibland följde jag henne hem från skolan, och då brukade jag få bära hennes bokväska. Det var ingen annan, som fick motta ett sånt ynnestbevis från henne, och därför var jag också stolt. Om hon råkade ut för svårigheter någon gång eller någon var elak mot henne, då skulle jag minsann stå vid hennes sida och beskydda henne! Det var säkert!

Hon lekte också gärna med mig och en gång gav hon mig ett så näpet litet pennskrin med målade figurer på locket av gub-

Grammofonen (Forts. fr. sid. 8)

Och så spelade Kalle valser, religiösa sånger och en eller annan uppsluppen hambo. Den förut så föraktade Kalle var nu medelpunkten för allas intresse. Man krusade och smickrade. Det fanns ingen gräns för hur bra Kalle var. Och han njöt i fulla drag av segern.

Efter den dagen blev det liv och fart i Kalles stuga. Gumorna kom för att höra andliga sånger.

— Det är ackurat som i lokalen, sade de och knäppte andäktigt händerna över magen.

Men på lördagskvällarna kom ungdomen. Då bars stolar och bord ut på gårdsplanen och så sattes dansen igång. Kalle lärde snart pojarna sköta grammofonen så att han själv kunde få dansa. Och nu var det minsann ingen som sade nej.

Sjelva Stina svävade ut i en vals, omfamnad av Kalles krokiga armar. I början var hon visserligen litet stel och reserverad, men så småningom tinade hon upp. Oskar var ju så långt borta, och Gud vet om han någonsin skulle komma tillbaka mer. Kalle var då närmare. Och så ägde han tydligen mera av denna världens goda än någon hade trott. Det är inte många som kan motstå penningens trollmakt. I varje fall kunde inte Stina.

Snart började hon och Kalle promenera tillsammans om kvällarna. Först låtsades det vara en ren tillfällighet att de möttes. Men sedan gjorde de inte minsta hemlighet av sitt intresse för varandra. De började gå riktiga långpromenader som utsträcktes till dunkla skogsvår.

Och så kom pratet igång, ty man följde minsann deras förehavanden med vakna ögon. Folk blev upprörda över att Stina på det sättet kunde svika en frånvarande. Skulle Kalle nu också ha byns vackraste flicka? Åhnej, så lätt var det väl i alla fall inte att ta hem spelet.

En dag var Oskar åter hemma i byn. Och han kom inte ovarnad. Det hade gått brev från hemtrakten till huvudstaden på sista tiden. Illa skrivna brev, plitade med möda om kvällarna av ovana fingrar. Men innehållet hade varit tydligt nog. Det kunde inte missförstås.

Först uppsökte Oskar Stina. Vad som föreföll dem emellan visste ingen, men Stina hade i flera dagar efteråt gått med förgråtna ögon.

Så blev det Kalles tur. Oskar stack iväg till stugan, vild i ögonen. Folk som såg honom lade ner arbetet och följde sakta

efter. Kanske skulle det bli nödvändigt för att förhindra en olycka.

Kalle satt vid köksbordet och åt när Oskar trädde in. Han reste sig genast upp. Vad som nu förestod kände han på sig

— Din krake! Oskar formligen spottade ur sig orden. Hur tørs du lägga händerna på min flicka? Ett sånt kräk som du

— Åja, ho har själv valt. Kalle morskade upp sig, fast han var vit i ansiktet av rädsla.

— Säg om det en gång till, om du tørs!

Nu var Oskar alldeles inpå Kalle, med grönskimrande ögon och knutna händer.

Plötsligt fick han syn på grammofonen. Han skrattade till — ett bittert, glädjelöst skratt.

— Det är förstås den där förbannade apparaten som är skuld till alltsammans.

Så tog han grammofonen och slängde den i fullt ursinne på golvet, tog upp den och slängde den på nytt. Gång på gång

Kalle stod som förlamad. Och så försvann hans rädsla och förbyttes i vansinnig vrede. Vad rätt hade Oskar att förstöra hans tillhörigheter. Nu var grammofonen, hans stolthet, slagen i spillror.

Med ett ursinnigt vrål störtade han mot rivalen. I förbifarten ryckte han till sig ett kvastskäft. Han skulle slå ihjäl den dären, som kom och vände upp och ner på hyggliga människors hem.

Oskar, som inte beräknat Kalles utbrott, blev rädd, gjorde en helomvändning och försvann ut genom dörren.

Kalle efter med kvastskäftet i högsta hugg. Glädjen svällde nu inom honom — den store starke Oskar — sprang för honom.

Emellertid hade det samlats folk utanför stugan. När Kalle kom rusande med håret på ände och vrålade som en vilde, såg han verkligen farlig ut. Kanske någon slumrande galenskap brutit ut på allvar? Det såg inte bättre ut.

En rådig person rusade fram och satte krokben för Kalle. Han föll tungt i gruset, som om benen klippts av honom.

Ett hänskratt slog emot honom. Det sved och smärtade i händerna som skrapats av vassa stenar. Så blev det plötsligt tyst.

Han linkade åter in i stugan, yr i huvudet och förkrossad. Där ställde han sig mitt på golvet utan att kunna fatta någonting.

Och på kvällen, när Oskar och Stina gick till lördagsdans, satt Kalle ännu med den trasiga grammofonen i famnen och grät som ett barn...

bar i lustiga dräkter och hus med så konstiga tak. Det hade hon fått av sin mamma, när de var i Kina. Hennes pappa var missionär, och därför hade de varit på resor nästan över hela världen.

En dag på rasten stod Mary och hennes bror och berättade om sina resor och fantastiska upplevelser inför ett gapande auditorium av klasskamrater. De hade varit i Kina och sett mandariner samt blivit burna i bärstolar. I Japan hade de sett små geischer som dansade så vackert, samt sett det heliga berget dit människor vallfärdade och Körsbärsblommen som låg som snö över träden. I Indien hade de varit och ridit på stora elefanter som annars bara rika furstar gjorde.

Överallt hade de varit, allt hade de sett och upplevt. Åhörarna hölls hela tiden i våldsamt spänning inför varje ny berättelse om deras underbara äventyr.

Då tyckte jag, det kunde vara på tiden att göra ett litet inpass om allt vad jag sett på min resa, och därför klev jag fram och sa rätt som det var: "I förra månan var jag nere i

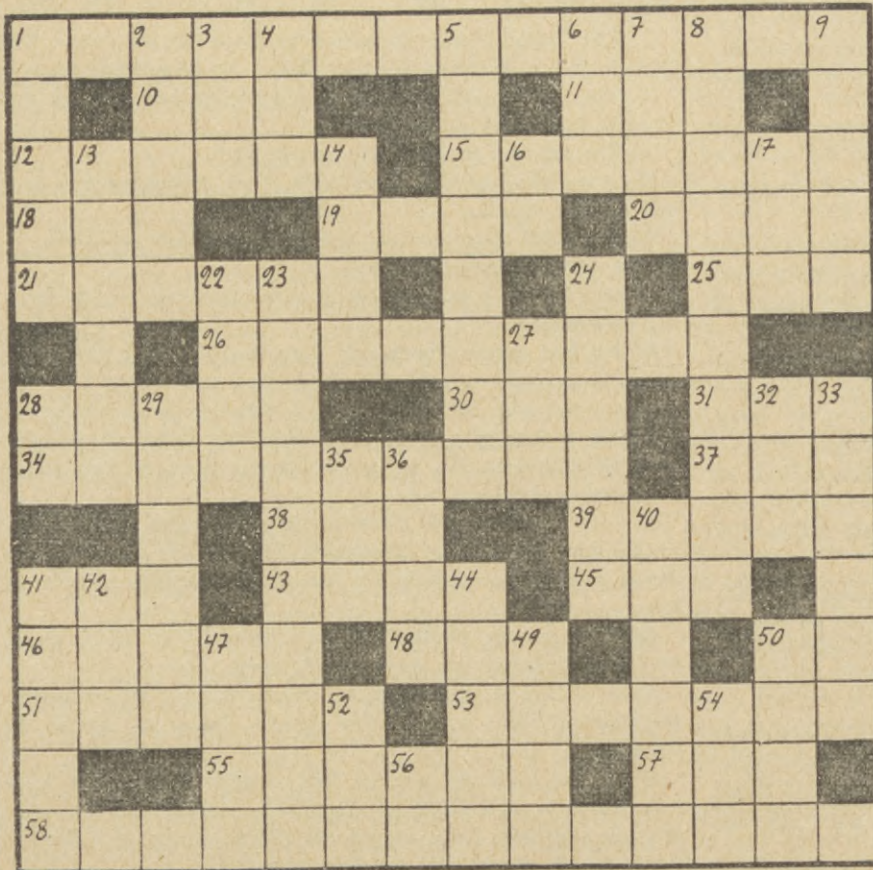
Malmö och hälsa på faster Hilda och då såg jag kungen, när han for igenom gatorna på parad.

Det blev alldeles tyst ett tag i skaran som om de blivit mycket imponerade, men sen sa Mary, Mary med de stora runda ögonen och de långa kolsvarta flätorna, med utstuderat kylig och överlägsen röst: "Han har inte varit längre än i Malmö det är ju som i barnkammaren." Och så skrattade hon med sin klingande klara röst och hela kören av kamrater stämde in i ett hänfullt gapskratt åt den detroniserade upptäcksresanden

Jag kände hur det hettade i mig. Blodet sköt upp i kinderna som en svallvåg. Översköld av skammens och förtrytelsens rodnad sprang jag med händerna för ansiktet bort från den hånande skaran och gömde mig bakom en vedstapel, där jag darrande i hela kroppen av häftiga snyftningar grät ut hela min smärta inför min första bekantskap med besvikelsen och livets hårda verklighet.

Och pennskrinet med de vackra målade figurerna på locket, det bröt jag sönder och kastade bort...

KORSORD Nr 4

VÅGRÄTA ORD.

1. Revolutionära ansatser. (14)
10. För japan att räkna med. (3)
11. Snapsens tagande i Sverige. (3)
12. Det kallaste täcke som någonsin funnits i vår nord. (6)
15. Piffas upp med tärningar av rostad bröd. (7)
18. "En borde inte sova, när natta faller på.
En borde si på stjärnera...
En borde vara —." (3)
(Jeremias i Tröstlösa.)
19. Vikten av ett omslag. (4)
20. Rycker då och då i sina förtöjningar i den maskulina människan. (4)
21. En slaktares uppgift. (6)
25. Delsbostintans dag. (3)
26. Han har ordnat med träna. (9)
28. Det var något som Loke kände sig pinsamt berörd av. (5)
30. Tråkigt att få. (3)
31. Ett hinder för inkomst. (3)
34. Hörde profeten i fädernestaden bakom sig. (10)
37. Har lovat hjälpa. (3)
38. Vem gömmer sig i gummiaffär? (3)
39. En svindel som inte åtalas. (5)

41. Jag har väntat på dig en —, sa teologie kandidaten till sin försenade fästmö. (3)
43. Au lecteur. (4)
45. Heter mängen på Gröna ön. (3)
46. Vätvarmt omslag. (5)
48. För vem är korsordsgåtan gjord? (3)
50. Vill den hungrige ha sin mat. (2)
51. Tätt bomullstyg. (6)
53. Sådana idéer närma sig de fixa. (7)
55. Det material varav nebulosorna måhända skapats. (6)
57. Något visst över en människa. (3)
58. Där gör man avdrag. (14)

LODRÄTA ORD.

1. Fast liten och tjock, kanske rar ändock. (5)
2. Har ett hål och gör hål på hål. (5)

3. Det finns en spännande roman om den döde och den levande. (3)
4. Där ha vi kärnan. (3)
5. Flickan i raksalongen, vågar man kalla henne —? (8)
6. Adam och Eva. (3)
7. En fågel som smakar bra. (4)
8. Håg som gläder pedagog. (10)
9. Det ska man inte göra med barn. (5)
13. Vad är en imbecill? (6)
14. Limerick. (4)
16. Lyser över onda och goda. (2)
17. Det här är en. (3)
22. Att visa alltför stor — att gengälda en gåva, är en sorts otacksamhet. (4)
23. Så titulerar man inte en stor skald. (10)
24. Brygd är en, håkåring en annan. (6)
27. Knåpgöra. (3)
28. Ryker på våren. (2)
29. Gör väl den som är olyckligt kär. (6)
32. Vanligare än påse. (3)
33. Går i största rummet. (6)
35. Elaka ungar emellan. (3)
36. I våg efter våg brusade maskinerna in över staden och fällde sin dödsbringande last. (4)
40. Vitt hölje. (6)
41. Bevis på rörligt intellekt. (5)
42. Bullnamn. (3)
44. Damen mellan Herre och råde. (5)
47. Kan komma en flanör att sätta fart på benen. (4)
49. En som kämpat förgäves. (4)
50. Mänskligt vidunder. (4)
52. Råd att studera. (3)
54. Har man inte till ovänner. (3)
56. Motor ship. (2)

LÖSNINGAR

till korsord nr 4 skall vara red. tillhanda före den 15 maj. Två pris, om resp. 10 och 5 kr. utdelas.

På förekommen anledning påpekas att varje tävlingskuvert får innehålla endast en lösning liksom att varje tävlingsdeltagare givetvis icke äger rätt att insända mer än ett tävlingskuvert.

OBS! Tävlingskuvert måste ovillkorligen vara märkt "Korsord nr 4"! Lösningar som insänts utan att detta villkor uppfyllts riskera att ej få vara med i tävlingen.

100 intyg vidimerade av **Notarius Publicus** **bekräfta**

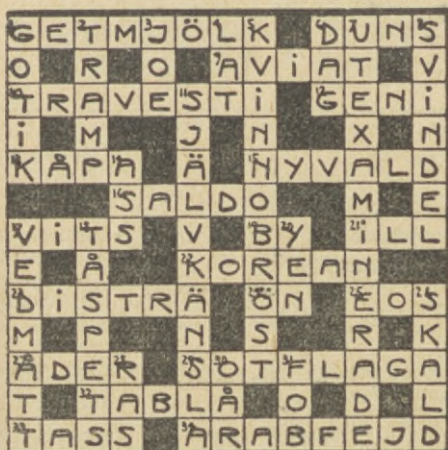
att även svära mjällbildningar

läkas med **SEBUSAN** på 8 dagar

Detsamma gäller huvudklåda och fett hår samt håravfall om håravfallet förorsakats av mjäll. Fråga i Eder affär. Där veta de att Sebusan svaveltinktur hjälper (kr. 3:16 o. 5:69 pr fl. inkl. skatt). — Kvisslor försvinna ofta på en enda natt med Sebusan svavelcreme (kr. 2:11 pr tub). Hos apotek, färghandlare samt övriga affärer i branschen. SEBUSAN-FABRIKEN, Stockholm Ö

Lösning till korsordet i nr 2

Lösarna voro nästan rörande eniga om hur korsordet i nr 2 skulle te sig i färdiglost skick — på ett undantag när. Undantaget var "vågrätt 27" där nyckelordet talade om att: "Oder är en viktig tysk", och där Å som första bokstav var given. Flertalet har mycket riktigt fått det till "ÅDER", men 16,121 % ha i stället fastnat för "ÅLED", vilket dels icke harmonierar med definitionen, då Oder sannerligen icke rättvist kan nedklassas till en å och dels tvingar fram 28 lodrätt "DAS", som något där "ofta nämnes i nazistisk diskussion" i stället för det rätta "RAS".

I varje fall var detta enda fällan, vilken med en smula eftertanke hos dem som fastnat däri, knappast borde ha varit någon fälla alls. Den som annars "lottgynnats" med första pris blev nu utan för sitt — skola vi säga — slarv!

Följande turbegåvade lösare vunno priserna: 1) Fru Margareta Neander, Wennerbergsgatan 6, Stockholm K, kr. 10:— och 2) herr K. Axel Persson, Box 910, Malung, kr. 5:—.

Till sist tackar tävlingsred. för hälsningar både från nöjda och missnöjda deltagare och önskar god fortsättning.

Priserna komma pr post.

Tävl.-red.

— ★ —

SAXAT

SANT ORD:

Den enda sjukdom i fråga om vilken folk är verkligt övertygade om smittotiksen är tuberkulosen, tycks det. Och därvidlag är de så till den grad skrämda att de många gånger inte bär sig vettigt åt.

(Joy i Dagens Nyheter.)

Et och ANNAT

Ur Söndagsnisse-Strix

I ett sällskap debatterades radioprogrammen. Diskussionens vågor gingo höga och griniga Fredrik tolkar i starka ordalag sitt missnöje.

Fru Andersson: — Ja, men Fredrik lilla, någon programpunkt finns det väl i alla fall, som du är nöjd med?

Fredrik, efter ett intensivt funderande: — Det skulle möjligen vara tidssignalen då...

- I morron slaktar vi allt en höna.
- Vad ska det tjäna till?
- Vi har ju varit gifta i tjugufem år då.
- Det kan väl inte honan rå för.

*

Ny sjukdom

Ernst, som nyligen börjat skolan, har blivit sjuk. Doktorn kommer hem och konstaterar, att "sänkan" är för hög. Ernst måste därför vara hemma från skolan och hans syster Margareta får i uppdrag att meddela lärarinnan orsaken därtill. När hon kommer till skolan, säger hon:

— Fröken! Jag skulle tala om att Ernst inte kan komma till skolan i dag därför att sängkanten var för hög!

*

Den vänliga damen: — Kan jag hjälpa er med något, min gode man?

Herrn: — Ja, var snäll och klia mig bakom vänstra örat.

MALCUS

Spiralborr och verktyg

av svenskt kvalitetsstål tillfredsställa de högsta anspråk på skärhastighet, precision och hållbarhet. Stort lager av alla förekommande dimensioner och typer.

A. B. MALCUS HOLMQUIST - HALMSTAD

Schackspalten

Red. av E. Lundin.

GÖSTA STOLTZ

är en världsberömd svensk schackmästare, garvad i otaliga drabbningar och mycket svår att besegra. Någon gång kan det dock inträffa, att även en mindre känd förmåga har en stor dag och lyckas bringa en mera berömd motståndare på fall. Sensation, som det brukar heta! Vid en turnering i Göteborg i år bestod sensationen inte bara i att stormästaren Stoltz blev slagen utan i lika hög grad själva spelets förlopp. Endast ytterst sällan låter Stoltz — när han någon gång förlorar — motståndaren till den grad bestämma takten som i det följande partiet.

SPANSKT PARTI.

O. Kinnmark

1. e2—e4
2. Sg1—f3
3. Lf1—b5
4. Dd1—e2

Det bästa draget är här a7—a6. Svart stänger (frivilligt?) in sitt spel.

5. c2—c3
6. d2—d4
7. d4—d5
8. Lb5—d3
9. c3—c4

G. Stoltz

- e7—e5
- Sb8—c6
- Sg8—f6
- Lf8—e7

- d7—d6
- Lc8—d7
- Sc6—b8
- c7—c6
- Sb8—a6

10. Sb1—c3
 11. c4×d5
 12. Ld3—c2
 13. 0—0
 14. Sf3—d2
- Löparen kommer nu totalt ur spel.
15. f2—f3
 16. Sd2—c4
 17. a2—a4
 18. Lc1—e3
 19. b2—b3
 20. De2—f2
 21. Le3×c5
 22. Df2×c5
 23. a4—a5!

- c6×d5
- Sa6—c5
- Ta8—c8
- 0—0
- Ld7—g4?
- Lg4—h5
- a7—a6
- Lh5—g6
- Dd8—c7
- Sf6—h5
- Sh5—f4
- De7×c5
- Tc8×c5
- Tf8—c8

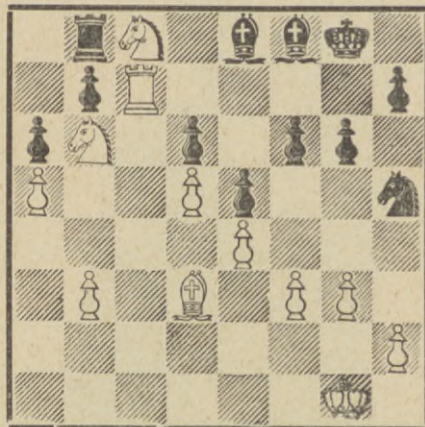
Här förestår nu en sensationell scenförändring.

Svarts skenbart tillfredsställande positionering på c-linjen försvinner som genom ett trollslag.

24. g2—g3
25. Lc2—d3
26. Sc3—a4
27. Sc4—b6
28. Ta1—c1
29. Tf1×c1
30. Sb6—c8
31. Sa4—b6
32. Tc1—c7

- Sf4—h5
- f7—f6
- Tc5—c7
- Tc8—b8
- Tc7×c1
- Lg6—e8
- Le7—f8
- g7—g6

Ställning efter 32. Tc1—c7.

Svart befinner sig i en tragikomisk situation — den svarta pantern i bur!

32. — —
33. e4×f5
34. f5×g6
35. g3—g4
36. g4—g5

- f6—f5
- Sh5—f6
- h7×g6
- Le8—f7

Vit kan vinna hur han vill. Han föredrar att ännu hålla publiken i spänning.

WASABRÖD ger råg i ryggen!

36. — —
37. Sb6×d5
38. Sc8—b6

- Sf6×d5
- Lf7×d5
- Ld5—c6

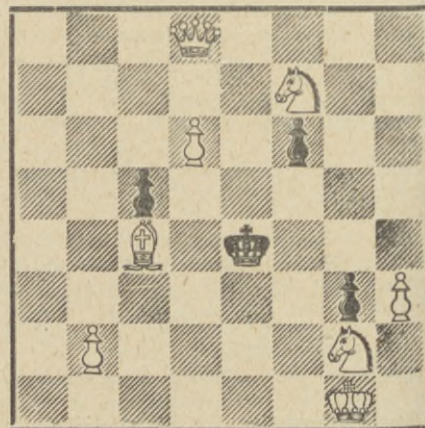
Löparen kan ej slå någon av bönderna för hotet Sb6—d7—f6.

39. Ld3—c4†
40. Lc4×d5†
41. Sb6×d5
42. Sd5—e7†
43. h2—h4
44. Kf1—g2
45. b3—b4

- d6—d5
- Lc6×d5
- Lf8—g7
- Kg8—h7
- Tb8—f8
- Tf8—b8

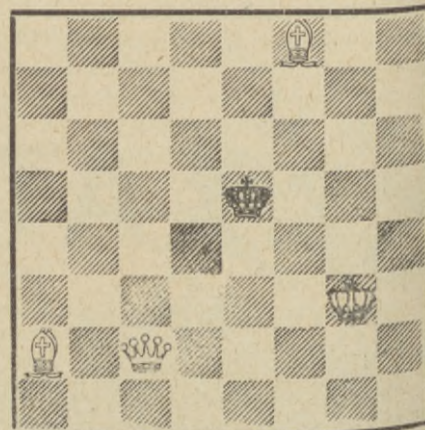
och svart gav upp i 52:a draget.

PROBLEM N:R 124. Av Otto Fuss.

Matt i två drag.

PROBLEM N:R 125. Av A. W. Daniel.

Matt i två drag.

Lösningar: Problem nr 122: 1. Db3—a4
Problem nr 123 (matt i tre drag): 1. Lc6—d7.

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.

Tel. växel: 41 39 99 och 44 40 40.

Ombudsman Frithiofs bost. tel. 51 26 95.

Red. Gillbergs bost. tel. 27 05 94.

Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar

Anslutna till De Lungsjukas Riksförbund

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. Helge Svensson, Jämjöslätt. Korresp. Gösta Hansson, Ingeniörsgatan 17, Karlskrona.

BORÅS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening, Postfack 216, Borås.

ESKILSTUNA: ELKÄ (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. J. A. Åkerlund, Karlavägen 44, Eskilstuna. Tel. 348 36. Föreningens postgiro 28 49 47.

ESLÖV: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Eslöv med omnejd, Box 107, Eslöv. Ordf. Thure Olsson, Eslöv.

FALUN: De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län, Box 21, Falun. Ordf. Knut B. Gren, Falun, sekr. Karl Jonsson, Rättvik.

GÄVLE: Gävle Konvalescentförening. Sekr. Alf Arusell, Brynäs. 35, Gävle.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (tel. 11 96 02). Exp.-tid: 10—13 och 15—17, lörd. 10—14.

HALLANDS LÄN: Hallands Lungsjukas Centralförening, ordf. och korresp. Åke Andersson, Postfack 12, Varberg. Tel. 1844. Kassör: Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad. Postgiro 27 43 44.

Sektioner: Södra Hallands sektion: Ordf. Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad.

Mellersta Hallands sektion: Ordf. Holger Nord, Box 63, Falkenberg.

Varberg m. omnejd: Ordf. John Höög, Fack 12, Varberg, postgiro 27 69 62.

Norra Hallands Sektion: Ordf. Nils Kristensson, Kullavik.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Trädgårdsgat. 19, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, tel. 2337. Postgiro 26 29 24.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Kullagatan 20. Sekr. Robert Dahlström, Strandgatan 31 B, Höganäs.

JÖNKÖPINGS LÄN: Jönköpings läns lungsjukas Centralorganisation. Ordf. Gustav Larsson. Sekr. Hugo Staaf.

Sektioner: Jönköping: Jönköpingsortens Konvalescentfören. för TBC-sjuka. Ordf. Hugo Staaf, Stadsgården 3. Kassör: Josef Svensson, Gröna gatan 22 B. Tel. 37 66. Postgiro 27 78 70.

Värnamo: Värnamoortens Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf.: Erik Carlsson, Box 58, Bor.

KALIX: Kalixbvdens Konvalescentfören. Ordf. Karl Jönsson, Box 289, Kalix.

KALMAR LÄN: Kalmar läns Centralorganisation. Ordf. och korresp.: Carl Hellström, Ståthållaregat. 13, Kalmar. Kassör: Ivar Axelsson, Sanatoriet, Målilla Kyrkby.

Sektioner: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. Carl Hellström.

Nybro: Nybro Konvalescentförening för lungsjuka. Ordf. och korresp. Arne Williamsson, Grönvägen 38, Nybro.

Västervik: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. Harry Druid, kassör och sekr. Ingvald Axelsson, Ö. Kyrkogatan 49, Västervik.

KARLSKOGA: Konvalescentföreningen för lungsjuka inom Karlskoga med omnejd. Ordf. Bertil Krona, Riksbbyggen nr 2, Aggerud, Karlskoga.

KIRUNA: Kiruna Konvalescentförening. Ordf.: Slöjdlärare Alfred Lundström, Matojärvigat. 18, Kiruna.

KRAMFORS: Kramfors Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Kramfors med omnejd). Ordf. Olle Lindström, FRÄNÖ. Sekr. Gerhard Olsson, Box 40, ÖSTBYDAL.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Ordf. Martin Persson, Box 932, Hässleholm. Sekr. Elisab. Borg, Osby.

KRONBERGS LÄN: Kronobergs läns Konvalescentförening. Ordf. Gustav Björkander, Sanatoriet, Lugnet, tel. Växjö 2188, sekr. Stig Karlsson, Möklehult, Lenhovda. Postgiro 285782.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Expedition Fiskaregränden 31. Postfack 113. Exp.-tid. månd. och torsd. 19—20.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Göte Landström, Södra Strandgatan 27—29, Luleå. Tel. 2361. Lokal: ABF.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg, Exp. L:a Fiskaregat. 4 (tel. 4990). Expeditionstid: 12—14.

LYCKSELE: Konvalescentföreningen Bången. Ordf. Arne Johansson, Vägsele.

MALMBERGET: MalMBERGETS Konvalescentförening (Malkova). Ordf. Sixten Andersson, Österlånggatan 50.

MALMÖ: Understödsförening för Lung-tbc-sjuka i Malmö stad. Almbäcksgatan 2 B, Malmö.

MALMÖHUS LÄN: Malmöhus Läns Lungsjukas Centralorganisation, Kamrergat 3, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening. Skolhusallén 23. Sundsvall. Ordf. Bengt Wedin, sekr. Nils Thelin. Exp. hålles öppen onsd. och lörd. 12—14. Tel. 569 15.

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Berenäset, Luleå. Tel. 4308.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark, kassör Gustaf Öhman, Norrfjärdens.

PITEÅ: De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Gerhard Karlsson, Box 723, Piteå. Tel. 1730.

RÅNEÅ: Råneåbygdens Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Josef Sjöberg S:a Orrbyn, Niemisel. Tel. 13.

SANDVIKEN: Sandvikens Lungsjukas Konvalescentfören. Ordf. Helge Eriksson, Seegatan 7 b. h., Sandviken.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs läns Konvalescentförening. Ordf. Lennar Åberg, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Bertil Eriksson, Varvsgat. 5, Skellefteå.

STOCKHOLM: Föreningen för lungsjuka i Stockholm (FLIS). Bondegatan 58, Stockholm. Ordf. Hugo Karlquist, kassör Per Johansson. Expedition Bondegatan 58 hålles öppen vardagar 9—16, lördagar 9—13, torsdagar även 19—21. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30.

STOCKHOLMS LÄN: Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening. Postbox 42, Sundbyberg. Postgiro 28 89 42. Ordf. Adr. Carlsson, Barkarby.

Sektioner: Sundbyberg, Solna o. Spånga: Lenn. Malmqvist, Järvagatan 17, Haga-lund.

Sigtunaorten o. Knivsta: Rickard Pettersson, Löfstaholm, Knivsta.

Huddinge: Hedley Norell, Snäckväg. 8 Stuvsta. Tel. 57 18 59.

Södertälje: Hilbert Svensson, Dalgatan 21 A.

SÖDERHAMN: Söderhamns Konvalescentförening. Ordf. Karl Berglund, Åsbäcksgatan 12, Söderhamn.

UMEÅ: Konvalescentföreningen Lövsta Umeå. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svarthamn 27, Skutskär. Tel. Harnäs 165. Kassör Frkn Ulla Karlsson, Skolgatan 63 B, Upsala. Tel. 341 07.

Sektioner: Skutskär m. o.: Ordf. Sven Lindberg, Skutskär;

Tierp m. o.: Ordf. Petrus Eriksson, Box 201, Tierp, tel. 137;

Söderfors m. o.: Ordf. Folke Axelsson, Östermalm, Söderfors;

Enköping m. o.: Ordf. frkn Märta Eriksson, Enköpingsnäs, Enköping.

Örbyhus m. o.: Ordf. Arne Karlsson, Box 2137, Tierp;

Uppsala m. o.: Ordf. Gunnar Andersson, Skolgat. 8, Uppsala, tel. 355 07.

VÄNERSBORG: Norra Älvsborgs Konvalescentförening. Ordf. Thor Tibblin, Nygat. 13, Vänersborg.

VÄSTERBOTTENS LÄN: Västerbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

VÄSTERNORRLANDS LÄN: Västernorrlands Lungsjukas Centralförening. T. f. ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, Härnösand, t. f. sekr. Nils Thelin, Fagerdalsgatan 3, Sundsvall.

VÄSTMANLANDS LÄN: Föreningen för lungsjuka i Västmanland (F. L. I. V.) Ordf. Gunnar Pettersson, Vasagatan 41 A. Västerås, tel. 332 41.

Sektionen i Köping: Ordf. Alvar Rosen, Viktoriat. 6 B, tel. 891. Postgiro 28 14 60.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening. Postfack 9229, Örebro. Ordf. Alfred Lindahl.

ÖRNSKÖLDSVIK: Norra Ängermanlands Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Örnsköldsvik med omnejd). Ordf. Kjell Berglund, Box 59, Höglandssjön. Tel. Ö-vik 24 13. Sekr. Nils Vestman, Sundåsen, tel. Ö-vik 5089.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN: De Lungsjukas Förening i Östergötland, Box 101, Linköping, tel. 4440. Ordf. Thure Nilsson, kassör Fritz Emelson.

ÖSTERSUND: Jämtlands Läns Konvalescentförening. Ordf. Bror-Evert Norman, Regementsgatan 61, Östersund; kassör Gunnar Lögdberg, Gröngatan 38, Östersund.

BORÅS

BORÅS EXPORTAFFÄR

Köpare till

Järn- o. Metalls-krot samt Textilavfall
Kråkeredsvägen 6 — Telefon 156 20

BORÅS

A.B. Kamgarn
BORÅS

Vid elektriska installationer
ring 122 47, 132 47.

ELEKTROFIRMAN MAGNET

Kontor: LILLA BROGATAN 38
Affär: LILLA BROGATAN 30

GARNAFFÄREN
HÄRVAN

Tel. 144 36

Specialaffär i Garner.

Kom ihåg Edra vänner vid såväl
högtider som märkesdagar med
BLOMMOR från

ALIDBERGS Blomsteraffär
(Inneh. Oscar Andersson)
Allégat. 7. Tel. 117 27.

Köp alltid Edert

dagliga brödi

NYNÄS-BAGERIET

SÖDERLUNDS
KONDI TORI

Västgötagatan 25

Rekommenderas!

E. W. JUST

FÄRGERI — BLEKERI
MERCERISATION
Filmtryckeri

BORÅS

Tel. växel 174 65

BETALD ANNONSPLOTS

Hjelms Bil AB.

GÄLLIVARE

Omnibuslinjen

GÄLLIVARE—JUNOSUANDO

Bekväma bussar - Hållplats vid
Handl. Moosberg. Inlämning av gods
in på gården kl. 2—3 e. m.
— Tel. 420 —

GÄLLIVARE BUSSAKTIEBOLAG.

GÄVLE

GEFLE METALLGJUTERI

Sven G. Dahlgvist

Femte Tvärgat. 1 — Gävle — Tel. 4499
Utför metallgjutgods i alla rödgodsle-
gningar i styckevikter upp till 600 kg.
Lagerbussningar alltid i lager.
BEGÄR OFFERT.

NYBYGGNADER, OMBYGGNADER
och husbyggnadsreparationer

utföras förmånligt

PRAKTISKA BYGGNADS AB

Drottninggat. 56 - Tel. 2968, 3969
Införda kostnadsförslag

BETALD ANNONSPLOTS

GÖTEBORG

Köp Eder elektriska armatur
hos

Elektricitet

Rosenlundsplatsen 4 - Tel. 11 37 74
Filial: Redbergsplatsen 6 - Tel. 11 37 75

BETALD ANNONSPLOTS

HALMSTAD

Målarmästare och Fastighetsägare
när det gäller TAPETER i parti, begär
pris och prover från

Byggnadsfirma **E. ANDERSSON**
Tel. 3193 Halmstad Tel. 3193

MASKINER och VERKTYG
för **TRÄINDUSTRIN**

levereras av

ING.-F: A ALB. J. WAHLBECK
H A L M S T A D
Tel. 952

ANDERSSON & HANSSON

Tel. 549 Halmstad Tel. 549

Kvarnbyggeri &
Maskinverkstad

Undvik onödiga obehag vid camping-
utflykter genom att använda
ORIGO CAMPINGSÅNGAR

Vikt endast 3,5 kg.

Försäljas av alla välsorterade sport- och
järnaffärer. — Tillverkas av

ORIGOVERKEN, Halmstad
Telefoner: Halmstad 235 och 4235.

BETALD ANNONSPLOTS

HÄRNÖSAND

ÅNGERMANLANDS
FISKFÖRSÄLJNINGSFÖRENING

u. p. a.

Daglig tillgång på färsk ström-
ming och böckling.

Försäljer i parti salt- och sur-
strömning.

Tel. Härnösand, Kontoret 1755

ankn. chefen.

Exp. tel. 1754, ankn. lagret.

KIRUNA

Alltid färska **BAKVERK**
CONDITORI BRÄNDA TOMTEN

(PAUL LAVÉN)

— Tel. 109 —

TARTOR — EFTERRÄTTER

GYNNA ANNONSÖRERNA!

KRISTINEHAMN

**SYSTRARNA HALLBERGS Efr.
FOTOGRAFIATELJÉ**

KUNGSGATAN 29
Tel. 104 46

LULEÅ

Gunnar Ericsons MASKINFIRMA
AUTOMOBIL-, VERKSTADS-, BYGG-
NADS- o. INDUSTRIFÖRNÖDENHETER
— Begär prospekt. Infordra offert. —
Tel.: Kont. 3560, lagret ankn. chef. 3580.

MALMÖ

Bliv medlem i
SOLIDAR
och
MJÖLKCENTRALEN

BETALD ANNONSPLATS

NORRKÖPING

FIRMA MARTIN JANSSON

Godsgatan 11 Telefon 244 98
— NORRKÖPING —
Säljer: Byggnadsmaterial.
Utför: Asfalt- o. Isolationsar-
beten, Massagolv m. m.

PITEÅ MED OMNEJD

Dr C. A. Brodd

Norr fjärden

PITEÅ — Tel. 500 59

Gör Edra BRÖDINKÖP
hos

HERBERT LIDSTRÖMS BAGERI
ROKNÅS — Tel. 400 30

Dr P. H. Söderbaum

Storgatan 50 Telefon 1520
PITEÅ

— Och sånt kan du säga utan att rodna.

*

Tidsbesparing

I nordvästra Uppland levde för ett kvarts sekel sedan en levnadsglad vagabond, som i den trakt av landsbygden, där han hade sitt hemvist, kallades "Perka-Lasse".

"Perka-Lasse" gästade en handelsman och han bjöds givetvis på kaffe och dopp och han hade en glupande aptit. Handelsmannen tyckte tydligen att "Perka-Lasse" forcerade anrättningen väl hastigt, varför han till sade honom:

— Nu ska du njuta av det som bjuds och inte ha så bråttom.

"Perka-Lasse" svarade utan att släppa blicken från det goda kaffebordet:

— Njut du, så "döppar" jag.

*

Barnen

Den lilla pojken gick fram till polis-konstapeln och frågade:

— Förlåt, men farbror har väl inte sett en mamma utan pojke som såg ut som jag?

Lilla Ulla fick följa med far i parken och titta på fåglarna. Mest av alla beundrade Ulla svanarna. Då en svan plötsligt bredde ut vingarna och slog med dem, utropade Ulla förvånad:

— Far, far, nu tar den på sig överrocken!

SUNDSVALL MED OMNEJD

DUCO & MÅLAREVERKSTAD

Modernt och tidsenligt inredd efter senaste förordningen

C. ERIK BERGSTRÖM

Förstklassigt arbete. Humana priser.
N. Järnvägsgatan 52 Telefon 1718.

SUNDSVALL MED OMNEJD

PORTRÄTTET eller **SERIEN**

från

A TELJÉ ENGSTRÖM

(f. d. Palens)

Storgatan 6—8. Telefon 1115. Sundsvall.

Järnkonstruktioner och Smiden
för hus och fabriksbyggnader.

Andersson & Nilssons Smidesverkstad
Telefoner 4757, 4767 — SUNDSVALL

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP

avhåller å Bergsäckers Travbana Sundsvall, travtävlingar ca 30 söndagar under Mars—Oktober 1946. Totalisator,

Restauranter, Högtalarmusik.
Tel.: Kontoret 4270. — Banmäst. 5330.

UMEÅ med OMNEJD

HERMANSSONS MÖBELAFFÄR

MÖBLER, MATTOR, GARDINER

Telefon 183 — Storgatan 36

**Västerbottens Läns
Hemslöjd**

MATTOR, GARDINER, MÖBELTYGER

ÖRNSKÖLD SVIK med omnejd

J. OLSSONS SKOFABRIK

JÄRVED — Telefon 400 28

Försäljer i parti: SKODON, HANDSKAR och SOCKOR av egna tillverkningar.

Dr. Gustaf Lindström

Lasarettet Örnköldsvik

**ÖRNSKÖLD SVIKS
KEMISKA TVÄTT**

Lasarettsgatan 26 Tel. 1226
Rekommenderas vid all slags tvätt.

ÖSTERSUND

Byggmästare **JOHAN ERIKSSON**

ÖSTERSUND
Bergsgatan 45 — Telefon 2563

Utför nybyggnader och reparationer
INFORDRA OFFERT

Chevrolet

Pontiac • Oldsmobile

Buick • Cadillac • GMC

Vauxhall • Bedford

General Motors Nordiska A.B.

STOCKHOLM

En institution i det svenska transport-
väsendets tjänst

Röntgenutrustningar för
Skärmbildsiotografering

Stationära — Transportabla

GEORG SCHÖNANDER

KUNGSBROPLAN 3 — STOCKHOLM

VILL NI

lära känna Norge så läs:

NORGE

ockuperat och fritt

Pris kr. 7:50 häft., kr. 9:— inb.

K. F:s BOKFÖRLAG